

Boljše
je prijatelje
ohranjati ka-
kor si jih pri-
dobivati.

Nizozemski
pregovor

nt
naš tednik

Številka 23
Letnik 47
Cena 10,- šil.
(60,- SIT)
petek,
9. junij 1995

Poština plačana
v gotovini

Celovec P.b.b.

Erscheinungsort
Klagenfurt /
Izhaja v Celovcu
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt /
Poštni urad
9020 Celovec

Vojaščina v Košuti.
Prihodnji torek, 13. junija,
bo avstrijska televizija od-
dajala v okviru oddaje
„Report“ (ORF 2, ob 21.15)
prispevek o težavah sels-
kih kmetov z vojaščino v
Košuti.

10. oktober 1995: slovenski govor s cenzuro ali brez nje?

Stran 3

POLITIKA

Pogovor z osrednjim
tajnikom NSKS Fran-
cem Wedenigom o vo-
litvah novega NSKS.

Strani 2/3

REPORTAŽA

Globaški mešani zbor
„Peca“ je med Sloven-
ce v Veliki Britaniji po-
nesel koroško sloven-
sko pesem.

Strani 10/11

KULTURA

Učenci in učenke slo-
venske glasbene šole
uspešno nastopajo v
Sloveniji in na
Koroškem.

Stran 15

ŠPORT

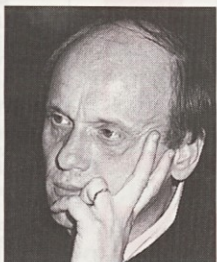
Kegljanje:
svetovna prvakinja
Marika Kardinar iz
Slovenije pokazala
svojo umetnost v
Celovcu.

Stran 18

JANKO KULMESCH

PISMO
IZ UREDNIŠTVA

Zahvala

Drage bralce,
dragi bralci!

Včeraj, v četrtek, je Tonči Dolinšek praznoval svoj 70. rojstni dan. Njega posebej predstavljati bi pomenilo nositi sove v Atene. Pozna ga domala vsa naša narodna skupnost, je tako rekoč poosebljeni Naš tednik. Brez njega bi bil Naš tednik manj zasidran v našem ljudstvu, v časih, ko je imel brezizhodne gospodarske težave, pa po vsej verjetnosti sploh ne bi mogel preživeti.

Tončku se imamo veliko zahvaliti, česar pa z besedami samimi ne bomo mogli storiti. Svoje spoštovanje do njega bomo dokazali predvsem z dobrim zgledom in s posnemanjem njegovih vrtilin. To so predvsem prijaznost, iskrenost, skromnost, zvestoba — do t. i. „malega“ človeka. Če se bomo zavedali, da moramo biti

uredniki v službi bralcev in ne narobe, smo prepričani, da bo tega tudi naš slavljeneč najbolj vesel. Dobil bo zagotovilo, da njegovo delo ni bilo zaman.

V tem smislu, dragi Tonči, obilo

Božjega blagoslova, zlasti zdravja, in na mnoga leta! Ostal boš vedno naš in upamo, da nam boš še naprej pridno pomagal.

Zahvala pa velja tudi kandidatom za predsednika in za zbor narodnih predstavnikov novega NSKS. Predvsem

dejstvo, da je za predsedniško mesto kandidiralo kar pet osebnosti, je mnogo prispevalo k razveseljivi volilni udeležbi. Škoda, da ni kandidirala vsaj še ena ženska. Frložev Luka ni bil edini, ki ga je to motilo, pa čeprav so ga nekateri narobe razumeli in se celo čutili primorane, da to razlagajo javnosti v posebni izjavi za tisk.

Vsekakor je več ko umestno, da predsedniškim kandidatom dr. Pavletu Apovniku, Nantiju Olipu, dipl. trg. Jozi Haberniku, mag. Rudiju Vouku in Bernardu Sadovniku izrečemo vse priznanje. Dipl. trg. Joza Habernik, Bernard Sadovnik in mag. Rudi Vouk sicer niso prišli v ožji izbor za predsednika, vendar je bila tudi njihova kandidatura neprecenljivega pomena. Bili so pripravljene kandidirati, pa čeprav so vedeli, da bo lahko zmagal samo en kandidat. Kljub temu zanje ni

bilo izključno merodajna zmaga njihove osebe, temveč zmaga demokracije. Upravičeno so bili prepričani, da bo odziv na volitve toliko večji, kolikor večja oz. zanimivejša bo ponudba kandidatov.

Brez take ponudbe bi bilo gotovo težje mobilizirati pripadnike naše narodne skupnosti. Politična škoda, ki bi jo brez te ponudbe utrpela narodna skupnost, bi bila temu primerna velika.

Upam, da se bomo tega zavedali tudi po volitvah.

Volitve NSKS: dokaz

Franc Wedenig je kot osrednji tajnik NSKS bistveno soprispeval k uresničitvi prvih demokratičnih volitev NSKS. Mdr. smo ga vprašali, kako sedaj naprej — v 2. volilnem krogu.

Pogovor je vodil Janko Kulmesch

Naš tednik: Ti si kot osrednji tajnik NSKS nosil glavno breme za organizacijo volitev novega NSKS. Volitve v 1. krogu so zelo uspele. V čem vidiš glavne vzroke za ta uspeh?

Franc Wedenig: Zame je bil eden najodločilnejših vzrokov za uspešen potek 1. kroga volitev v tem, da so se ljudje zavedali, da imajo dejansko možnost neposrednega odločanja o vodstvu novega NSKS. Izkazalo se je, da ljudje niso pripravljene verjeti propagandi, ki gradi na strahu pred priznavanjem k narodni skupnosti. Iz volilnih podatkov v raznih okoliših pa je tudi jasno razvidno, da je mogoče doseči

uspeh, če so odgovorni krajevni aktivisti v neposrednem stiku z volilci in jim znajo zamisel novega NSKS prepričljivo posredovati.

Zakaj, misliš, so bili krajevni aktivisti pripravljene zavzeti se za uspešen potek volitev?

Prvič — v svoji demokratični zrelosti so spoznali, da je ponudba, priti do skupnega zastopstva, resno mišljena. Tudi dejstvo, da je za predsedniško mesto kandidiralo več kandidatov, je na delovanje krajevnih aktivistov zelo pozitivno vplivalo. Pri tem pa bi še poudaril, da je Narodnemu svetu uspelo verodostojno prika-

Dr. Pavle Apovnik

Nanti Olip

Naš tednik vabi na
diskusijo

s predsedniškima kandidatom
novega NSKS

**„Kaj se bo spremenilo
z novim predsednikom?“**

Termina:

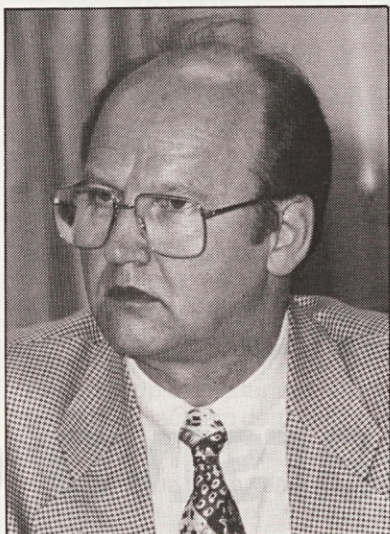
- v četrtek, 15. junija 1995, ob 20.30 v gostišču Juenna pri Globasnici
- v ponedeljek, 19. junija 1995, ob 20.30 v gostišču Koren v Bilčovsu

demokratske zrelosti Slovencev

Tudi zame so te volitve poseben izziv in sem pripravljen, da ga sprejemem.

FRANC WEDENIG,
osrednji tajnik NSKS

zati, da je zares odprt za vse koroške Slovence in Slovenke.

Ali so s tvojega vidika bile tudi pomanjkljivosti?

Brez dvoma so se pojavile tudi nekatere pomanjkljivosti, ki pa niso bistveno vplivale na volitve kot takšne ali celo na njihov korekten potek. Zavedati pa se je treba, da so bile to sploh prve volitve, ki so naše ljudstvo široko

zajele in je bilo zato potrebno najti razmeroma zahteven postopek. Gotovo so manjkale tudi izkušnje, predvsem pa čas za še podrobnejše informiranje in kontaktiranje ljudi. Prepričan pa sem, da bo teh problemov od volitev do volitev vedno manj.

Kako sedaj naprej — v 2. volilnem krogu?

Kakor je znano, traja 2. volilni krog od 18. do 28. junija. V tem krogu bodo volilci lahko na eni strani odločili, kdo od obeh kandidatov (Nanti Olip, dr. Pavle Apovnik) bo predsednik novega NSKS. Poleg tega bodo imeli možnost, da izvolijo zastopnike v parlament oz. zbor narodnih predstavnikov. Od kandidatov, ki so bili predlagani v 1. volilnem krogu (njihova imena bodo navedena na glasovnici), lahko volijo do 39. Pri tem bi poudaril, da se lahko udeležijo volitev v 2. krogu tudi tisti koroški Slovenci, ki v 1. volilnem krogu še niso sodelovali. Njim je samo treba, da svoj interes izrazijo članu svoje krajevne volilne komisije.

Med predlaganimi kandidati za zbor narodnih predstavnikov si tudi ti. Si sprejel kandidaturo?

Tudi zame so te volitve poseben izziv in sem pripravljen, da ga sprejemem. Grem torej kot kandidat v volitve, ki jih iz lastnega demokratičnega prepričanja dosledno zagovarjam.

Glas iz domače vasi

FRLOŽEV LUKA

Za hudirja, sem se razkuhal, ko sem bral na lepaku, da bosta na celovski univerzi Grilc in Sturm razpravljala o tematiki „Slovenska narodna skupnost v konceptu njenih zastopnikov“. Salamensko, sem si dejal, jim li sploh nič ni več za Slovence in za njihov jezik pa za njihovo zastopstvo? Vem, da slovenska narodna skupnost želi imeti svoje lastne zastopnike. Zato je tudi nujno, da se bo gospoda pogovarjala o temi (če že mora biti): „Slovenska narodna skupnost v konceptu svojih zastopnikov“. (Ali morda Sturmova partijsko-integrativni model že botruje naslovu?)

Odnosi med Slovenijo in Avstrijo neobremenjeni

Na pobudo generalnega konzula RS dipl. inž. Jožeta Jeraja se je mudila delegacija novinarjev iz Koroške in Salzburške tri dni v Sloveniji, da bi spoznala deželo in se seznanila z ureditvijo nove države.

Novinarji iz Koroške in Salzburške, ki so bili na povabilo ministrstva za zunanje zadeve RS od torka, 28. maja, do četrta, 1. junija, gostje države, so spoznali, če še niso vedeli, dvoje: Karavanke so zelo visoke, zato pa komaj prehodne, in meddržavni stiki med glavnima mestoma, Ljubljano in Dunajem, so sorazmerno močno okrepljeni — o „podrobnostih“, kot so krška jedrska elektrarna, savske elektrarne ali slovenska kultura na Koroškem, pa naj bi novinarji iskali informacije pri neposredno prizadetih. Čeprav se je gostitelj potrudil in z vso ljubeznivostjo pokazal tujcem Ljubljano in Ptuj, se pogovor na zaključni tiskovni konferenci med zunanjim ministrom Zoranom Thalerjem in novinarji ni dvignil nad splošne izjave za tisk katerekoli agencije.

Osrednja prizadevanja Slovenije veljajo približevanju Evropi na vseh ravneh. Partnerstvo za mir, članstvo v Natu in včlanjenje v EZ skupaj z desetertico srednjeevropskih držav so trenutno aktualne teme. Zadnje ovire so padle te dni v pogovorih z avstrijskim zunanjim ministrom Schüsslom, tudi z Grčijo in Nemčijo so našli kompromise. Podpis sporazuma z EZ o pridruženem članstvu se bo zavlekel zgolj zaradi tehničnih razlogov. Šestletno prehodno obdobje se bo začelo letos, tudi referendum o pristopu k EZ je v Sloveniji predviden v doglednem času. Če bi se z uveljavitvijo Schengerskega sporazuma zaostriili odnosi na avstrijsko-slovenski meji, bodo potrebni posebni dogovori. Pogovori o slovenski manjšini na Koroškem

(sprejem televizijskega sporeda, dvojezični vtrci in zastopstvo o deželnem zboru) še tečejo in dogovori so možni.

O problematiki krške JE se je treba najprej pogajati s partnerjem, z Republiko Hrvaško. Ravno tako se R Hrvaška trudi, da bi prišlo do sporazuma glede meje v Piranskem zalivu; nerazčiščene sporne zadeve niso zaželele predvsem zaradi turizma.

Tudi ta akcija, obisk časnikarske delegacije, je pokazala, da so prizadevanja generalnega konzulata v Celovcu več ko potrebna, da bi se omehčali meddržavni predsodki in da bi se znižala psihološka meja „Karavanke“ na normalno obveščenost in sproščenost med sosednimi narodi.

Alojz Angerer

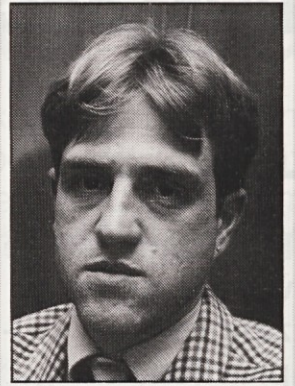
10. oktober 1995

10. oktober 1995: slovenski govor s cenzuro ali brez nje? Za koroške Slovence je odgovor jasen: „V poštev pride samo slovenski govor, katerega vsebino sami določimo“, je za Naš tednik poudaril osrednji tajnik NSKS Franc Wedenig. Za nekatere funkcionarje večinskih strank (predvsem FPÖ in dr. Wutte od ÖVP) zadeva ni tako jasna. Dr. Wutte npr. želi točno preveriti, koga bodo Slovenci imenovali kot govornika.

Vsekakor je znano, so se vse tri stranke, NSKS, ZSO in domovinske organizacije zedinili, da bodo v deželnem zboru priredili skupno proslavo. Kot govorniki so predvideni zastopnik Slovencev, Abwehrkämpferbunda in deželni glavar Zernatto. Kdo bo od Slovencev spregovoril, še ni določeno. Sodeloval naj bi tudi zbor Slovenske gimnazije.

Mag. Rudi Urban je nastavljenec Zveze slovenskih zadrug v Celovcu. Veseli nas, da ga je uspelo pridobiti kot sodelavca Našega tednika za gospodarska vprašanja. Začenjamo z njegovo serijo o gospodarstvu v Sloveniji.

Mag. Rudi Urban

Slovensko gospodarstvo okreva

1. del

Narodno gospodarstvo

Narodno gospodarstvo je zelo občutljivo in hitro reagira na politične ukrepe in spremembe. Pri tem je večina gospodarskih predpogojev močno odvisna od politične strategije vlade. Za uspehe podjetij so na primer neposredno važnega pomena zakonodaja (carinske tarife, privatizacijski zakoni . . .), višina plač in od plač odvisni stroški, višina davkov, tečajna politika itd.

Podatki o tekočem gospodarjenju so podlaga za to, da so tuja mnenja o slovenskem gospodarstvu boljša kot v zadnjih letih. Predvsem se tu raziskovalci ozirajo na devizne rezerve in njihovo rast na poti presežkov v devizni bilanci, na gospodarsko rast, na zaviranje in kontroliranje inflacije in na razvoj brezposelnosti. Nadalje spadajo med faktorje, ki jih pri analizah upoštevajo, vsi narodnogospodarski kazalci, kakor so to višina bruto domačega proizvoda (to je seštevek vseh v domačem gospodarstvu ustvarjenih dobrin in storitev), industrijska produkcija, tveganje v primerjavi s pričakovanim dobičkom, odprtost trga, možnosti lastnine, davčna zakonodaja in višina prispevkov, poslovne razmere, privatizacijska strategija države in zakonodaja v zvezi s tujimi naložbami, finančni predpogoji in predpisi za transfer kapitala, naložbena promocija, itd.

Gospodarski dosežki Slovenije so v glavnem nekaj boljši od povprečnih dosežkov držav višegrad-

ske skupine, vendar so še daleč od tistih, ki jih imajo evropske države, s katerimi naj bi Slovenijo v bodoče primerjali. Gospodarska strategija Slovenije gre v smer, da se čimbolj približa Evropski zvezi. O tem približevanju, npr. o pridruženem članstvu, pa je znotraj države še prisotna skeptična miselnost, ker nekateri govorijo o škodljivosti približevanja Evropi. Toda brez vključitve oz. tesne povezave in tesnega sodelovanja bi Slovenija ostala na robu evropskega dogajanja in bi državni razvoj bil nedvomno močno zavrt. Italija je zaradi nekaterih nerešenih političnih problemov dolgo nasprotovala približevanju Slovenije k EZ. Predvsem zaradi nerešenih lastninskih vprašanj v Istri je preprečila začetek pogajanj za sklenitev „evropske pogodbe“, ki bi vsebovala perspektivo slovenskega članstva v EZ. Nova italijanska vlada pa je pred kratkim razveljavila svoj veto in tako omogočila začetek pogajanj o sporazumu za tesnejše sodelovanje. Za Ev-

ropsko zvezo je Slovenija poleg Češke izmed vzhodnoevropskih držav prvi kandidat za včlanitev. Pri nekaterih narodnogospodarskih indikatorjih ima Slovenija celo boljše podatke od Portugalske in Grčije.

Po vseh objavljenih raziskavah gospodarsko situacijo Slovenije v glavnem dominira uvajanje tržnega gospodarstva, izguba tradicionalnih trgov in surovin ter uvajanje in stabilizacija domače valute.

Splošno je torej sedanje gospodarsko stanje treba gledati pod vidikom, da se mora gospodarstvo preobraziti, ker so se spremenile osnovne politične razmere. Iz tega sledijo določene negativne posledice, npr. močno naraščanje brezposelnosti, ker je s preobrazbo tipičnih velikih podjetij, ki zaposlujejo mnogo ljudi, začasno povezana močna brezposelnost, dokler se ta delovna sila ne preusmeri v novo nastala podjetja. Vsa sprememba gospodarskega sistema zahteva ogromne napore in veliko

kapitala. Veliki del teh investicijskih stroškov mora nositi narodno gospodarstvo samo. Svoj delež pa seveda lahko doprinesejo tudi tuji investitorji, ki pa zahtevajo za svoj angažma od države izpolnitev nekaterih zahtev.

V slabo je treba šteti, da Slovenija le počasi privatizira nekdanjo državno lastnino.

Skupno je v Sloveniji bilo novembra 1994 zaposlenih 602.000 ljudi, od teh 458.000 v gospodarstvu in 144.000 v negospodarstvu. 124.000 ljudi je bilo brez zaposlitve. Prostih delovnih mest pa je bilo 14.000. Stopnja brezposelnih je bila po slovenskem načinu izračunavanja pri 14,2% aktivnega prebivalstva.

V preteklosti je Slovenija bila daleč „najbogatejša“ in najbolj izvozno usmerjena republika nekdanje Jugoslavije. Tudi v srednji Evropi izstopa, ker ima visoko življenjsko raven, razviti proizvodni in storitveni sektor, odprto gospodarstvo in stabilno politično ozračje. Ekonomsko ima svojo neodvisnost, ima močno centralno banko in malo težav z zadolžitvijo v tujini.

Skupno je v Sloveniji bilo novembra 1994 zaposlenih 602.000 ljudi, od teh 458.000 v gospodarstvu in 144.000 v negospodarstvu. 124.000 ljudi je bilo brez zaposlitve.

V slabo je treba šteti, da Slovenija le počasi privatizira nekdanjo državno lastnino. Podjetja v družbeni lasti naj po končnem preoblikovanju gospodarstva preidejo v privatne roke. Zato je privatizacija bistveni del gospodarske reforme. Vendar je takšno obsežno delo možno opraviti le počasi in z velikimi težavami. Pri tem sta v bistvu dva faktorja posebno pomembna: na eni strani je treba iskati vzroke v zakonodaji, ki je po preoblikovanju popolnoma nova in zahtevna, na drugi strani pa imajo tudi podjetja sama svoje notranje težave, ki ovirajo lastninjenje in ki deloma uničujejo oz. oškodujejo družbeni kapital, pa čeprav v večini primerov nenamerno.

V začetku je bilo v širšem privatizacijskem seznamu še skoraj 3.000 podjetij, vendar je to bilo preobširno, tako da je po natančnejšem pregledu ostalo še nekaj nad 1.300 podjetij, ki naj bi iz družbene lastnine prešla v zasebne roke. K tem pa dodatno pridejo vsa kapitalsko odvisna podjetja, tako imenovane hčerke. Skupno torej nad 2.100 podjetij. Nominalna vrednost družbenega kapitala po otvorenih bilancah je preko 817 milijard tolarjev ali preko 13 milijard nemških mark. Vsa družbena podjetja morajo predložiti lastninski program, kjer naj bi predlagala način in postopek privatizacije. Do konca novembra 1994 je približno 750 podjetij oddalo takšen program. Najhujša ovira naj pa bi bila po mnenju prizadetih v stroških, ki so povezani z lastninjenjem. Menda dosegajo celo takšne dimenzije, da si jih „še dobro stoječa podjetja komajda privoščijo“.

Za privatizacijo pridejo sprva v poštev podjetja, ki niso imela blokiranih žiro računov, ki nimajo velikih obveznosti, ki imajo še nerazporejene dobičke, dobre razvojne načrte, torej tista podjetja, ki so že „doslej imela pametne lastnike“. Problemi, ki se pojavljajo pri privatizaciji, so npr. prenašanje poslovnega sklada na rezervni sklad, nepravilno izkazanje delnic, ki so v markah, in znižanje vrednosti družbenega kapitala. Morebiti je za tem videti tudi strategija, da podjetja skušajo s temi ukrepi znižati svojo ceno, tako da je za kupca pričakovani izkupiček večji („divja privatizacija vodilnih“). Negativno med drugim vpliva, da podjetja ne dokumentirajo vseh poslovnih dejanj dovolj točno in pregledno. To se pravi, da imajo na splošno rečeno pomanjkljivo

Predvsem je za doseg cilja takojšnje spodbudive gospodarske rasti potrebno investiranje v podjetniški sektor, ki je tehnološko zastarel, neučinkovit in ker so v njem naložbe neustrezno razporejene.

knjigovodstvo. Zgodi se, da podjetja napačno izkazujejo dobiček oz. da ga ne razdelijo pravilno. Prerada odpisujejo terjatve ali pa prerada izplačujejo denar za previsoke račune.

Politično pa predvsem „mehka dohodkovna politika“ (relativno visoke plače) ogroža in menda celo zavira hitro gospodarsko rast in izvozno konkurenčnost. Tudi vse področje tujih naložb v slovensko gospodarstvo ostaja problematično, saj je Evropska komisija slovensko politiko do tujih naložb ocenila slabo, predvsem zaradi zakona o tujih naložbah in zaradi državne strategije do tujih naložb.

Okrevanje slovenskega gospodarstva je za leto 1993 dobro dokumentirano z 1% realne rasti BDP. Dramatičnost gospodarskega razvoja in vladajoče krize se kaže posebno v tem, da se je BDP Slovenije v letih od 1987 do 1992 zmanjšal za 22%.

Devizne rezerve Slovenije (vse devize na računih privatnih in pravnih oseb) so konec leta 1994 dosegle višino 2,8 milijarde ameriških dolarjev, od te vsote pa ima Banka Slovenije 1,2 milijarde dolarjev ali 44%. Devizne rezerve so signal za dobro delovanje narodnega gospodarstva, ker so neposredno povezane s plačilno bilanco in služijo v podporo trdnosti domače valute.

Zaradi svoje-ga izrednega pomena za gospodarstvo je treba z deviznimi rezervami delovati skrbno, ker je treba za trgovinske povezave s tujino dati na razpolago ustrezna denarna sredstva. Slovenskemu gospodarstvu uspe vsak mesec v plačilni bilanci

ustvariti presežek povprečno 50 milijonov dolarjev. K povišanju deviznih rezerv, ki jih je ob osamosvojitvi Slovenije bilo le za 190 milijonov dolarjev, ni mogel preveč prispevati izvoz, ker je blagovna menjava s tujino negativna. Bistveni del deviznih rezerv se je ustvaril s pomočjo storitev, med katerimi je najpomembnejši faktor turizem.

Predvsem je za doseg cilja takojšnje spodbudive gospodarske rasti potrebno investiranje v podjetniški sektor, ki je tehnološko zastarel, neučinkovit in ker so v njem naložbe neustrezno razporejene. Omenjeni razvoj oz. status je razviden iz bilanc podjetij, ki izkazujejo preveč poslovno nepotrebnih premoženjskih naložb. Te je treba za boljšo učinkovitost in sprostitvev kapitala izločiti oz. prodati. Iz tega sledi, da je slovensko gospodarstvo v fazi dezinvestiranja. Potrebna je visoka rast naložb v nove sektorje, ki se bo morala financirati predvsem z domačimi sredstvi, ker kaže, da tujci niso pripravljeni vlagati višjih vsot, kar bi seveda močno olajšalo pridobitev sredstev za preureditev gospodarstva. Pozitivni učinki tujih naložb niso zgolj v finančni sposobnosti, temveč tudi v prenosu tehnologije in v dostopu do tujih trgov.

Gibanje cen je v Sloveniji trenutno pod kontrolo, vendar je še vedno daleč od razvitejših industrijskih držav. Za leto 1994 so bile napovedi za stopnjo rasti cen optimistične in so se gibale okoli 16%. Vlada je celo napovedala inflacijsko stopnjo 13%. Dejansko je znašalo povišanje cen od

januarja 1994 do januarja 1995 17,8%. Mesečna inflacija je januarja 1995 znašala 1,1%.

Na razvoj cen po teoriji vplivata ponudba in povpraševanje, a poleg te osnovne odvisnosti je še mnogo drugih faktorjev, ki jih je treba upoštevati. K tem npr. spadata industrijska produkcija in višina plač. Za nekatere avtorje je inflacija pogojena s porastkom plač, predvsem z rastočimi plačami v negospodarstvu, če država nima dovolj davčnih dohodkov. Konkurenca gospodarstva in negospodarstva pa povzroči, da morajo tudi v gospodarstvu rasti plače. Podjetja pa rast plač in prispevkov (predvsem pokojninsko zavarovanje) morejo zdržati le, če se vzporedno z njimi povišajo tudi njihovi dohodki. Najpomembnejši faktorji, ki dominirajo razvoj slovenske inflacije, so po mnenju raziskovalcev v dejavnostih, ki ne poslujejo s tujino, saj bi tuja konkurenca skrbela za počasnejšo rast cen.

Najvažnejši predpogoj za relativno nizko inflacijo je stabilnost gospodarstva. Neposredno pa vpliva na stabilnost gospodarska politika vlade in javnih institucij. Visoka inflacija, recimo pri približno 3% do 4% mesečno, povzroča pojave špekulacije in s tem negotovost. Zato mora biti znižanje inflacije eden prvih ciljev dobre gospodarske politike.

Za podporo mednarodnih stikov mora vlada ustvariti potrebne pogoje. **Tečajna politika** na primer v glavnem odloča o tem, kako se razvijajo menjalniški tečaji domače valute s tujimi valutami. Na to pa vplivajo faktorji, ki jih vlada oz. vladne institucije kontrolirajo, kakor npr. obrestne mere refinanciranja, obvezne rezerve in obseg denarne mase, ki je gospodarstvu na razpolago. Precenjenost domače valute škoduje eksportnim možnostim, ker poviša cene proizvodov na mednarodnem trgu. **Prestroga denarna in tečajna politika** sicer v začetku skrbita za trden menjalniški tečaj, vendar, kot omenjeno, slabita izvozne možnosti podjetij. Oslabitev izvozne konkurenčnosti pa ima posledice v tem, da se zunanjetrgovinska bilanca poslabša, kar spet izvaja pritisk na menjalniški tečaj domače valute in povzroči znižanje zunanje vrednosti.

Osnovnega pomena za razvoj gospodarstva je trgovinska povezava s tujimi državami. O zunanji trgovini Slovenije bom nadaljeval prihodnjic.

Gibanje cen je v Sloveniji trenutno pod kontrolo, vendar je še vedno daleč od razvitejših industrijskih držav.

Mešani pevski zbor „Peca“ iz Globasnice je ponesel med Slovence v Angliji koroško pesem, zbudil v njih otožne spomine na domovino in imel priložnost bolje spoznati vso tragiko, ki si jo je slovenski narod prizadel sam.

Piše Janko Kulmesch

Povezanost med Slovenci, ne glede na to, kje živijo, kakšna je njihova preteklost in sedanost, je za globaške prosvetarje nakaj normalnega. Zavedajo se, da so izjave kakor: „Koroški Slovenci so enakovreden del celotnega slovenskega naroda“, fraza, če se to ne izpričuje tudi v realnem življenju. Pri tem se v Globasnici ne ozirajo na te ali one ideološke zapreke, ne sprašujejo, kaj je oportuno, kaj dovoljuje ali prepoveduje „uradno“ mnenje. Zanje je merodajna odprtost in pripravljenost, se brez predsodkov srečavati s sedanostjo, prav tako pa tudi s preteklostjo, jo skušati pravilno ovrednotiti – v zavesti, da ima vsak človek absolutno pravico do dostojanstva in da lahko slovenski narod samo tako uspešno kljubuje raznim asimilacijskim nevarnostim.

Tako pojmovana vseslovenska zavest in dejstvo, da je koroško slovenska kultura pri ostalih Slovencih nadvse priljubljena in spoštovana, je bilo za globaški MePZ „Peca“ glavni povod, da je od 25. do 29. maja 1995 obiskal Slovence v Veliki Britaniji. Ti namreč vsako leto praznujejo Slovenski dan. Tokrat je bil v Bedfordu, v bližini angleške prestolnice London. Globašane je povabil vodja Slovenske katoliške misije v Londonu, župnik Stane Cikanek, glavno organizacijsko breme pa je nosil predsednik „SKD Globasnica“ Bernard Sadovnik. Tako je Bernard ponovno dokazal, da je s trdnjo voljo, z zdravim optimizmom in ustreznim pogumom mogoče uresničiti najzahtevnejše cilje.

Obisk pri slovenskih rojakih v Veliki Britaniji je bil pretresljiv in zanimiv, hkrati pa žalosten in poučen.

Za naše rojakinje in rojake, ki so jih razmere v njihovi rodni domovini prisilile v diasporo, je bi-

„PECA“ na obisku v Londonu

Ocena in načrti Stanka Polzerja

Mag. Stanko Polzer je eden od mlajših zborovodij, ki so veliko prispevali k dvigu zborovske dejavnosti koroških Slovencev. Poleg gimnazijskega zbora vodi tudi MePZ „Peca“ in zbor SPD „Danica“. Zanj je delovanje z društvom zelo pomembno, vendar si kot kulturni ustvarjalec z jasnimi predstavami želi poleg tega tudi koroško-slovensko skupino, s katero bi lahko deloval profesionalno. Njegov namen je, da bi po možnosti že v naslednjem letu začel z uresničevanjem tega načrta, „kar pa ne pomeni,

da bi zato opustil delo z društveno skupino“ (tako Stanko Polzer Našemu tedniku).

Obisk Globašanov pri Slovencih v Veliki Britaniji je zborovodja „Peca“ ocenil kot potrebnega.

Stanko Polzer: „Glavni smisel turnee je bil, da smo navezali stik s Slovenci, ki živijo ravno tako na robu naroda, kakor to v neki meri velja tudi za nas koroške Slovence. Seveda pa je njihov položaj še veliko bolj tragičen. Vesel sem, da nam jih je uspelo z našo koroško pesmijo vsaj malo spodbuditi.“

lo srečanje s „Peco“ in koroškimi pesmi mi velik praznik. Praznik, poln radosti in bridkosti. Kdor tega sam ni doživel, bo težko razumel pomen, ki ga je imelo to gostovanje. Za globaške pevce, še posebej za mlajše, pa je bil obisk vsekako tudi dobra šola slovenske polpretekla zgodovine. Spoznali so lahko vso tragiko, ki si jo je slovenski narod sam prizadel. In to samo zato, ker se je v usodnih trenutkih odločil za maščevanje, razdor, uničenje, namesto da bi se zavedal osnovnih vrednot krščanstva in pravne družbe.

Rezultat tega so bile žrtve. Žrtve brez koristi za slovenski narod.

Slika zgoraj: Avstrijski veleposlanik dr. Wolfgang Henning je dal za globaške pevce poseben sprejem. Turneje se je udeležil tudi globaški dekan Peter Sticker. Spodnja slika: Poleg koncertnih obveznosti so si pevke in pevci ogledali tudi zanimivosti angleške prestolnice.

Profitirale so edinole tuje sile. Tako tudi Velika Britanija. Slovenski begunci, ki so po vojni zbežali iz domovine zaradi komunizma, so se začeli leta 1947 priseljevati v Britanijo ne zato, ker bi jim Britanci želeli pomagati iz življenjske stiske. Združenega kraljestva ni zanimalo dejstvo, da so

morali begunci ubežati smrti. Sprejelo jih je dejansko kot sužnje. Potrebovalo je poceni delovno silo v gospodarskih panogah, v katerih je delo zelo težko in je bilo zato po njem pre malo povpraševanja s strani domačinov. Konkretno je šlo za delovna mesta v rudarstvu, opekarnah, tek-

stilni industriji in kmetijstvu. Vrzel so izpolnili Slovenci; morali so se pogodbeno obvezati, da ne bodo iskali zaposlitve v drugi, kaj šele atraktivnejši panogi.

Izkazali so se kot takšni, kakršne Slovence poznamo – kot izredno pridni in hvaležni. Velika Britanija jih je lahko vesela, saj so s svojim delom mnogo prispevali k njenemu narodnemu dohodku. Z delom, ki bi ga pravzaprav iz srca radi namenili narodnemu gospodarstvu svoje slovenske domovine, pa jim tega tedanja jugoslovanska oblast ni dopustila.

Tako ni povzročila samo obilo človeškega gorja, družinskih tragik in uničenja človeških življenj, temveč tudi neizmerno gospodarsko škodo.

Ko so prišli Slovenci v Veliko Britanijo, jih je bilo okoli 1000; zdaj jih je okoli 1500, pri čemer je treba upoštevati tudi razne poslovneže, zlasti pa še Slovenke, ki prihajajo na študij jezika kot družinske pomočnice („Au pair“). Od beguncev samih jih živi samo še nekaj sto. Ti še govorijo slovensko, njihovi otroci že precej

Sprejem pri avstrijskem veleposlaniku

Globaški MePZ „Peca“ je v Londonu sprejel tudi avstrijski veleposlanik dr. Wolfgang Henning, ki je na srečanje povabil še slovenskega veleposlanika Matjaža Šinkovca. Oba sta bila zelo navdušena. Dr. Henning je poudaril, da Avstrija zelo podpira prizadevanja Slovenije za vključitev v Evropsko zvezo, hkrati pa menil, da bo morala tudi Slovenija prispevati svoj delež. Kot edino oviro za Slovenijo je omenil nerazčiščene odnose z Italijo in poudaril, da bo morala Slovenija ugoditi italijanskim zahtevam. Po njegovem mnenju enako razmišlja tudi vlada Velike Britanije.

manj, vnuki pa samo še angleško. Slovenskih šol niso obiskovali, lastne kulturne, publicistične in druge dejavnosti nimajo, le še Cerkev skrbi zanje. Župnik Cikanek jim vedno pošilja „Pisma“, obiskuje svoje rojake, razstresene po celi Veliki Britaniji (Wales, Škotska, Anglija) od dva- do petkrat na leto, v Londonu pa je slovenska maša enkrat v mesecu.

Finančnih

podpor ni, niti iz Slovenije kaj šele od Združenega kraljestva. V rodno Slovenijo se ne želijo več vrniti,

preveč jim je postala Velika Britanija druga domovina. Skratka: prej so bili slovenski begunci preganjani, sedaj pa so za slovenski narod za vedno pregnani.

Gostovanje globaških prosvetarjev je bilo za Slovence v angleški diaspori dan veselja in radosti. Take dneve le redkokdaj doživijo, so pa mala vroča kapljica na velik mrzel kamen. Toliko bolj so srečni, če jim kdo pokaže, da nanje ni pozabil, da se do njihove usode ne obnaša brezbrizno, hladno.

Tudi zato zaslužijo Globašani naše odkrito spoštovanje.

Je to mogoče; saj to je London!
„Dobrodošli, prijatelji iz Koroške.“
Oh, kako lep kraj Brent Cross
in tu je hotel Holiday Inn
Halo, to je naš pardnevni dom.

42 pevcev nas je bilo,
govorili smo s svojimi besedami in rokami;
da se nismo izgubili,
smo zaklicali „Halo“.
In ne le mi, tudi Angleži so se odzvali.

Halo, Brent Cross, ste vsi tu?
Ja, jaz sem tu, oni so tam.
„Halo“ zakliče Albert, zavrti si kapo,
pa kaj bo kapa, saj ga vsi „Halo“ poznamo.

Oh, kaj pa zdaj, saj to je mesto,
čakajo nas ogledi: Buckingham Palace,
Wetminsterabbey, St. Paul's Kathedrale,

HALO!

Oxfordstreet, Tower Bridge, Madame Tussand's; ...
Kako zdaj, da se ne izgubimo?
Oh, kako – le „Halo“, in že se vsi dobimo.

„Halo!“ Odpeljemo se v Bedford,
tam nas čakajo naši prijatelji;
zajemo jim, da se jim povrne
spomin na minula leta rodne domovine.

Halo, odhod na letališče Gatwick BA 3401!
Halo, pevska skupina, skupaj vsi ostanimo
da nas zadnji dan ne prevzame angleška družba,
pa da na pevovodjo Stanka še ne pozabimo.

„Halo!“ zdaj vse kriči,
ko kolesa avtobusa proti domu se vrté.
Halo, London, by, by, by,
halo, Globasnica, vsi smo doma, vse je O. K.

Marjana Hafner, pevka MePZ „Peca“

Včeraj, 8. junija, je obhajal jubilejni, 60., rojstni dan in god **Vilej Kraiger** z Metlove.

Ob tej priložnosti mu je podelil škof Egon Kapellari „Hemino medaljo za posebne zasluge“. Nad 30 let je namreč zelo zagnano delal kot referent za upravo in finance v farnem svetu. Ima dobre zamisli, ki jih z veliko poštvalnostjo in doslednostjo uresničuje. Mnogo je prispeval k obnovi treh farnih cerkva (znotraj in zunaj), vzorno je uredil farno pokopališče ter s pomočjo občine gradil novo. Obnovil je tudi večji del župnišča.

Slavljenec pa je tudi v veskem življenju navdušen in zgleden kristjan. Za vse to sta mu na binško nedeljo pri sv. maši izrekla posebne čestitke in prisrčen Bog lonaj ter mu zaželela boljšega zdravja domači župnik Florijan Zergoi ter v imenu farnov podpredsednik farnega sveta Martin Komar.

Jubilantu in zvestemu bralcu Našega tednika prisrčno čestitamo ter kličemo na mnoga zdrava in milosti polna leta!

V Svečah pri Bistrici v Rožu je praznoval rojstni dan šolski nadzornik in občinski odbornik VS Bistrica v R. **dr. Anton Feinig**. Občinskemu politiku in kulturniku prav iskreno čestitamo ter želimo vse najboljše, zlasti mnogo osebnega zadovoljstva in zdravja. Čestitkam se pridružuje EL.

Pri Kajznikovih na Radišah je slavil 30. rojstni **Rudi Lampichler**. Slavljenec prisrčno čestitamo ter mu želimo tudi v prihodnje vse lepo in dobro, predvsem osebne sreče!

Na Rebrci praznuje 60. rojstni dan **Richard Vejnig**. Ob tem lepem jubilejnem prazniku prisrčno čestitamo ter kličemo na mnoga zdrava in milosti polna leta! Čestitkam Našega tednika se pridružuje vsi domači.

Marija in Janko Tolmajer iz Spodnjih Rut na Radišah sta obhajala 55. obletnico poroke. Ob tem lepem skupnem jubileju prisrčno čestitamo ter želimo še mnogo srečnih in predvsem zdravih skupnih let. Janku Tolmajerju pa veljajo čestitke tudi za minuli 86. rojstni dan.

Društvo upokojencev Podjuna čestita za osebni praznik naslednjim svojim članom: **Adolfu Piceju** z Zamanj za 70. rojstni dan, **Johani Micheutz** iz Žitare vasi za 80. osebni jubilej in **Primožu Jerneju** iz Horc za 80. rojstni dan. Še na mnoga zdrava leta pa kličemo

ČESTITAMO

člani društva tudi **Anton Žužku** iz Klopinja za 72. rojstni dan. Čestitkam upokojencev se pridružuje uredništvo Našega tednika.

Na Bistrici pri Šmihelu je te dni obhajala 85. rojstni dan **Marija Nertz**. Slavljenki ob tem lepem in visokem osebnem prazniku iskreno čestitamo ter kličemo še na mnoga zdrava in srečna leta!

Naslednje voščilo je namenjeno v Sele, kjer obhajajo osebne praznike **Pauli Gallob, Julija Roblek in Zofka Rakušek**. Vsem veljajo naše prisrčne čestitke in najboljše želje. Še na mnoga leta!

Preteklo soboto sta stopila pred poročni oltar **Inge Polluk** z Metlove in **Andrej Borotschnik** iz Libuč. Novoporočencema iskreno čestitamo ter želimo vso srečo in mnogo medsebojnega razumevanja na skupni življenjski poti!

V Gorinčičah pri Št. Jakobu v R. bo obhajal rojstni dan **Mirko Isopp**. Želimo vse najboljše, mnogo osebnega in poklicnega uspeha. Čestitkam vedno prijaznemu Mirku se pridružuje vse kolegice in kolegi Mohorjeve ter odbor „Kluba 26“.

Monika Krištof iz Vidre vasi je preteklo nedeljo obhajala

rojstni dan. Čestitamo ter želimo vse najboljše!

74-letnico je obhajala gospa **Marija Kaki** iz Loga ob Vrbskem jezeru. Zvesti bralki NT iskreno čestitamo in želimo vse najboljše!

Društvo upokojencev Pliberk čestita za osebni praznik **Petru Močniku** iz Šmihela, **Antoniji Pernjak** iz Strpne vasi, **Margareti Ižep** iz Podkrajja in **Mariji Bricman** iz Strpne vasi. Vsi ostali člani društva upokojencev Pliberk kličejo slavljenecem še na mnoga zdrava in sreče polna leta! Čestitkam se pridružuje uredništvo NT.

V Mali vasi pri Globasnici bo obhajal osebni praznik **Franc Wutte**, pd. Kunc. Poslovo-dečemu tajniku Strojnega krožka Podjuna želimo vse najboljše, zlasti mnogo družinske sreče in zdravja ter dobro letno pri kmetovanju. Čestitkam se pridružujeta SJK in EL.

Te dni obhaja svoj god pri dobrotnikih Glinic v Vinogradih pri Žitari vasi salezijanec **Anton Cvetko**. Veliko Božjega blagoslova, zlasti zdravja, mu iskreno želijo vsi, ki občudujejo njegovo gorečo ljubezen do Boga in do Cerkve, kajti kljub težki invalidnosti še zmeraj z veseljem pomaga pri spovedovanju in maševanju.

ČESTITKA TEDNA

Preteklo soboto, 3. junija, sta v šentlipški farni cerkvi stopila pred poročni oltar **Veronika Petek**, nameščenska iz Polene pri Št. Lipšu, ter **Franz Fera**, mesar iz Večne vasi pri Globasnici. Po poročnem obredu, katerega je opravil domači župnik pater Ivan Antolič, so se številni svatje do zgodnjih jutranjih ur veselili z mladima poročencema pri Šoštarju v Globasnici. Ta teden pa ju je pot vodila na sončni španski otok Ibizo, kjer uživata zaslužen dopust. Novoporočencema ob tem lepem življenjskem dogodku prisrčno čestitamo ter želimo vse lepo in dobro ter mnogo medsebojnega razumevanja na skupni življenjski poti!

V krogu domačih in pevcev ter predstavnikov domačega društva je slavil svojo 80-letnico **Peter Grdina** iz Male vasi pri Globasnici. Peter Grdina je človek, ki je živel med ljudstvom in za ljudstvo. Pomaga vsakemu, ki potrebuje njegovo pomoč. Kot zaveden koroški Slovenec je zgled mladim in stber društva. V imenu domačega društva je slavljenec čestital predsednik Bernard Sadovnik; moški zbor „Franc Leder Lesičjak“ pa ga je proslavil z domačimi pesmimi. Slavljenec sam pa je želel, da bi po tej poti izrekli njegovo zahvalo Društvu upokojencev, predvsem Heleni Močnik in Stanku Vavtiju, pevcem in SKD Globasnica, družini Helene in Lojza Gregorič ter županu Albertu Sadjaku. Želimo obila zdravja in mu kličemo na mnoga leta!

GRADNJA BREZ KRIVE HRBTENICE:

MONTAŽNA HIŠA

INNTAL FERTIGHAUS

Npr. tip **ISAR (Kniestock)**
bivalna površina 126,97m²
cena od kletnega stropa
(ab Kelleroberkante)
ATS 1.150.000,-
inkl. 20 % davka
(brez strešne opeke,
estrihov in inštalacije)

PRODAJA IN INFORMACIJE

intrade ga. **Schaunig**
Tel. (0463) 57088-37
A-9013 Klagenfurt – Paradeisergasse 9/II

CARINTIA

Vaša koroška potovalna agencija

Polje 5, 62391 Prevalje, Tel. 0030-602-33108, faks: 602-33481

Počitnice na slovenski obali in v Istri
že od **850,-** ATS
Počitnice na tujih morjih – križarjenja
Španija-Portugalska-Sicilija-Kalabrija-Grcija-Turcija-Malta
od **3.500,-** ATS

ZAHTEVAJTE NAŠ KATALOG!

KOTMARA VAS

Soglasno proti železniški obvoznici

Na predlog EL je kotmirški občinski svet na svoji zadnji seji v torek, 30. maja 1995, soglasno sklenil resolucijo proti postavitvi jugovzhodne železniške obvoznice skozi Rož.

Rož je že zdaj nadvse močno obremenjen z verigo dravskih elektrarn, z naftovodom in plinovodom pa z visokonapetostnim vodom. Nova železniška proga bi hudo ogrozila življenjski prostor Rož.

Poglavitna točka seje sta bila poročilo nadzornega odbora in letni obračun 1994. Med zelo kritično razpravo je bilo povedano, da mora občina uporabljati tudi strožja sredstva, da pride do svojega denarja (npr. davek na pijače). Poskrbeti bo treba, da se privarčuje denar, kjer bo le mogoče (npr. pri elektriki). Tudi pri plačevanju prispevkov za kanal se preveč gleda skozi prste in premalo na prste; zaradi tega je na llovju precej negotovanja in razburjenja med prizadetimi. 18 glasov je bilo za razbremenitev županu, en glas proti. Izid kaže, da bo morala biti občinska uprava veliko bolj pazljiva in pozorna kakor do zdaj.

Občinski svet je med drugim obravnaval še prenamembe in sklenil denarno podporo cestni skupnosti Šmarjeta; asfaltiranje bo stalo predvidoma ok. 5,2 mio. šilingov. Za otroški vrtec (vodi ga Caritas) je že dosti prijav za naslednje leto; to dokazuje, kako potreben je.

Župan Hugo Götzhaber je od-

„Le kje naj bi se ustavil ta vlak?“ Člani ansambla Drava pred nedavnim v Ledincih pri svojem izvrstnem in dobro obiskanem koncertu niso spraševali le v pesmi. Solidarnost so pevke in pevci pokazali tudi s člani ljudske iniciative SOS – Rettet das Rosental/Rož, katerim je jasno, da hočejo ustaviti vlak pred Rožem.

bornike mdr. obvestil tudi o dejavnostih v zvezi z ORE (Orts- und Regionalentwicklung), Carnico in telefonsko anteno, ki jo na-

merava pošta postaviti ob telefonski centrali v Kotmari vasi (višina ok. 30 m; sosedo so že odločno protestirali).

SPODNJE BOROVLJE – PEČNICA

Slovo od Ravševega očeta

V sredo, 24. maja 1995, nas je za vedno zapustil in se poslovil od svojih dragih v lepi starosti 87 let Hanzej Graber, pd. Ravšev oče iz Spodnjih Borovlj.

Ravšev oče se je rodil pri Mlinarju v Malencah in si po šoli najprej izbral poklic žnidarja. Že leta 1929 je prišel k Vazniku k svoji sestri, in tako smo ga spoznali le kot Vaznikovega Hanzija.

Prijetno domačo Ravševo gostilno v Spodnjih Borovljah pa je prevzel lahko šele po vojni leta 1945 ter jo s svojo ženo Matildo s pridnostjo in vztrajnostjo preuredil v lepo tujsko podjetje.

Kljub temu pa se mu je posrečilo, da je Ravševa gostilna ostala še naprej prav prijetno vaško središče za srečanja sosedov in je bilo v njej vedno tudi prostor za prireditve domačega društva – od prvih kuharskih tečajev v povojnem času do danes, ko upravlja gostišče v očetovem duhu sin Hanzej z družino že dobro dvajset let.

Ravšev oče pe je bil tudi dolga leta zvest cerkveni pevec in odbornik domače posojilnice v Ledincih. Prav tako pa so bili v njegovi družini vedno dobrodošli domači dušni pastirji, posebno še, ko je bila maša v borovoljski podružnici sv. Gregorija.

Zadnja leta, ko ga je vedno znova obiskala bolezen, je preživel v domu, ki si ga je uredil za starost, in so ga njegovi dragi res lepo oskrbovali. Vedno pa je še našel pot med vaščane v gostišče in bil tako na tekočem, kaj se dogaja na vasi.

V soboto smo Ravševega očeta pospremili na njegovi zadnji zemeljski poti v farno cerkev na Pečnici ter zatem na pokopališče. Pogrebne obrede je opravil župnik Jurij Buch in se zvestemu faranu zahvalil, cerkveni pevci in moški zbor pa so se poklonili svojemu pevske-mu bratu in dobrotniku.

Ženi Matildi, hčerkama Dorli in Kristi ter sinu Hanziju in njihovim družinam izrekamo naše iskreno sožalje.

fr

PISMO BRALKE

Tiskovna izjava založbe Drava k pisanju „Frloževga Lukana“ v NT, 2. 6. 1995

Vi in ve,
ki ste slišali in slišale glas iz domače vasi, ki ste zaznali in zaznale znake časa, združite se in se uprite Frložem tega sveta, ki ženskam oporekajo pravico do javne besede, ki nas sramotijo zaradi naše pripadnosti k ženskemu spolu, ki nam delujejo edini prostor ob štedilniku, katerim smo dobrodošle v javnosti samo kot njihove pomočnice in kot volilne ovce (kadar se jim za- hoče legitimnosti svoje falokratije in uprizarjajo volitve).

Pozivam Vas, ženske in žene, moške in može, da se še posebej kot pripadnice / pripadniki manjšine uprete takemu kršenju človekovih pravic.

Ker od človeka, ki se je za svoj napad „možato“ skrnil za psevdonomom, ni kaj pričakovati, pričakujem od uredništva NT in od izdajatelja tega lista, Narodnega sveta korških Slovencev, opravičilo za nekulturni napad na Sonjo Wakounig, urednico Slovenskega vestnika, podpredsednico Zveze slovenskih organizacij in avtorico založbe Drava, ki s svojim delom zgladno dokazuje, da se ženska pamet ne končuje ob štedilniku.

Dr. Helga Mračnikar,
voditeljica založbe Drava

SREČANJE MATURANTOV

razredov 8a/8b – leta 1975 od
1. 7. do 2. 7. 1995 s pričetkom
ob 18. uri

Kraj: Pension KRONA,
Zgornja Lipnica pri Radovljici

NASTOPI GLASBENE ŠOLE

Sreda, 14. junija 1995
ob 16.30 v Mohorjevi ljudski šoli in
ob 18. uri v ljudski šoli Straja vas

ŠT. PRIMOŽ

Ribiški ples s keglanjem

Kdaj: sobota, 17. 6. 1995

Čas: ob 20. uri

Kraj: gostilna pri Voglu

OBIRSKO

Koncert in ples

Čas: sobota, 17. junija 1995, 20.00

Kraj: Gostilna Kovač na Obirskem
Nastopajoči: MoPZ Valentin Polanšek, Smrtnikovi fantje z Jezer-skega.

Za ples igra ansambel Obzorje

Prireditelj: Moški zbor SPD Valen-tin Polanšek

Kaj pravijo naši duhovniki o cerkvenem referendumu?

„V referendumu so točke, ki jih ne morem brezpogojno podpisati. Kljub temu sem pri sv. maši farane obvestil o možnosti, da podpišejo ta referendum in je pri nas podpisna pola faranom na razpolago v zakristiji. Osebnost se veselimo tega referenduma, ker imam vtis, da so se tu našli ljudje, ki iskreno iščejo pot in skušajo skupno z zastopniki Cerkev reševati probleme. Dejstvo pa je, da podpisani sami v cerkvenih strukturah

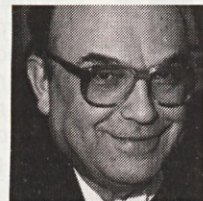

**JANEZ
TRATAR**
DOBRLA VAS

ne bodo ničesar premaknili. Potrebno bo, da si bodo ljudje prizadevali, da najprej v svoji fari kaj spremenijo na boljše. Vsekakor pa sem mnenja, da naj duhovniki ne bi bojkotirali podpisne akcije, ker je treba ljudi jemati resno in dati vsakemu mož-

nost, da izrazi svojo nevoljo. Duhovniki imamo nalogo, da poslušamo ljudi, ki se iz razočaranja ali bolečine odločajo za take akcije.“

„Do danes v naši fari še nismo dobili podpisnih pol za cerkveni referendum. Mislim pa, da je naš farni svet toliko odprt, da bo sklenil, da damo faranom možnost za podpis. Sam sem nesečen nad tem, kako so se v preteklosti imenovali škofi, kljub temu pa osebno nekaterih

**FLORIAN
ZERGOI**
KAZAZE

zahtev referenduma ne morem podpirati in zato zanj ne bom delal posebne reklame. Ne samo ker imam s škofom Kappellarijem prijateljske stike, te akcije ne bom propagiral. Tudi sicer sem na liniji škofa in mislim, da kot duhovniki naj ne bi hodili samovoljno vsak svojo pot.“

„Osebnost ne bom podpisal cerkvenega referenduma, kljub temu pa imajo pri nas farani možnost, da v župnišču podpišejo zahteve iniciativne skupine. Mislim, da referendum ni primeren način za reševanje problemov, ampak da se na ta način

**JANKO
KRIŠTOF**
ŠMARJETA V R.

zadeve le zastrujejo. Vsekakor obstajajo bolj primerni načini razprave in formuliranja zahtev. Konkretno v Cerkvi danes le vidim možnost malih korakov in je za to potrebno, da postavljamo v ospredje edinost. Drugače se problemi ne dajo rešiti.“

STANKO TRAP
BISTRICA
NA ZILJI

„Osebnost podpisnih pol do danes nisem dobil. Ko sem slišal za referendum, sem bil prvotno zelo skeptičen, vendar sedaj skoraj pridem do prepričanja, da bo potrebno v Cerkvi marsikaj spremeniti, da se bodo z ustanovo ljudi še lahko identificirali. Dejstvo je, da se vedno več ljudi ne more

ral, vsekakor pa ga bodo farani imeli priložnost podpisati.“

Cerkveni referendum – šansa za nov začetek

Cerkveni referendum naj bi bil očitno odgovor na imenovanja raznih spornih škofov, zadeve Groer, vprašanje neenakopravnosti v Cerkvi, vprašanje obveznega celibatnega življenja duhovnikov itd.

Priprava H. Stingler

Medtem ko del predstavnikov Cerkev vidi v cerkvenem referendumu šanso za nov začetek, so drugi mnenja, da so to vprašanja, ki naj bi se rešila znotraj cerkvenih krogov. Čeprav ni pričakovati, da bi se v doglednem času v Cerkvi kaj spremenilo, imajo katoličani, ki si prizadevajo za pozitiven razvoj Cerkev, upanje, da bo prišlo do širšega gibanja. Duhovniki, ki imajo odprto uho za težave faranov in jemljejo njih kritiko resno, svarijo pred prevelikimi pričakovanji. Reforma se mora

začeti na farni ravni, kjer mora priti postopoma do pozitivnih sprememb. Za to pa seveda ne zadostuje podpis referenduma,

vsekakor je potrebno aktivno vključevanje faranov v cerkveno življenje in prizadevno sodelovanje.

Zahteve cerkvenega referenduma „Mi smo Cerkev“:

1. Ustvarjanje Cerkev bratov
2. Popolna enakopravnost
3. Svobodna odločitev duhovnikov za samsko (celibatarno) in zakonsko (celibatarno) življenje
4. Pozitivno vrednotenje spolov v življenju človeka,
5. Blagovest in ne strahove

„Prvi korak morati reforma na farni ravni“

Naš tednik: Zgleda, da večina naših duhovnikov odklanja referendum in iz principa ne da na razpolago svojih struktur, da bi ljudje lahko podpisali ta referendum. Kako je to v tvoji fari?

Jurij Buch: Sam sem v cerkvi opozoril na možnost, da ljudje podpišejo v našem župnišču referendum, ker sem mnenja, da je bolje, če to storijo ljudje direktno pri nas, kakor da bi dali svoj podpis v kakšni gostilni. Nekaj ljudi je že podpisalo in te obiske v župnišču izkoristim za to, da pridem z ljudmi v pogovor, tako da lahko povejo, kaj jih teži, s čim imajo težave ali kaj želijo oziroma pričakujejo od Cerkev.

Referendum podpiram iz prepričanja, da ne more biti tako, da prilagodimo človeka zakonom in normam, ampak je potrebno, da ravnamo iz svojega prepričanja. Kot duhovniki imamo dolžnost, da smo odprti in pomagamo tistim, ki iščejo v Cerkvi skupnost in skušajo najti k samemu sebi in premagamo v cerkvenih strukturah zacementirane zakonitosti, po katerih naj bi se človek ravnal.

Torej je bil cerkveni referendum potreben?

Važno se mi zdi, da ljudje vstanejo in premagajo ohromelost, ki je v Cerkvi trenutno brez dvoma

dana npr. zaradi imenovanja nekaterih škofov in pa tudi drugih stvari, s katerimi se marsikdo ne more strinjati. Referendum vidim tudi kot odgovor oziroma izraz razočaranja nad dejstvom, da svetovna Cerkev skuša spraviti vse na skupen imenovalec, zaradi česar trpi raznovrstnost in pestrost. Prav zaradi tega se je mnogo ljudi distanciralo od Cerkev in jo je začelo nehati podpirati ali v njej aktivno sodelovati, ker ima pač marsikdo občutek, da ne gre več naprej. Ta razvoj ali to mišljenje seveda pospešuje tudi moderna naravnost človeka na konzum, kar to tendenco še krepi.

Kaj katoličani, ki želijo reformirati Cerkev, lahko pričakujejo od referenduma?

Nevarnost referenduma vidim v tem, da se v doglednem času ne bo moglo nič spremeniti in bo zato razočaranje pri marsikom morda še večje. Največji problem vidim v tem, da ljudje pričakujejo od cerkvenih struktur reformo, sami pa morda mislijo, da je zanje zadeva urejena s podpisom. Osebnost sem mnenja, da je potrebna reforma na bazi in je za to potrebno sodelovanje ljudi, ki jim je stvar kot taka važna. Če kdo ravna iz svojega prepričanja in si želi spremembo, potem je ta tudi možna. Do spremembe pa mora

najprej priti na farni ravni in je še le v drugem koraku možno pričakovati tudi reformo na višji stopnji cerkvene hierarhije. Problem vidim v tem, da nam pogostokrat ne uspe reševati problemov na najnižji ravni. Baza pa je osnova, na kateri je treba začeti graditi. Cerkveni referendum pa je prav gotovo važen instrument, s katerim se dajo zastavljeni cilji dolgoročno doseči. Pričakujem, da bo referendum podpisalo zdaleč več kot 100.000 ljudi in mimo tega

Katoliška Cerkev – nedotakljivi svet moških?

Cerkveni referendum je vsekakor izraz nevolje vernikov, katerega bi veljalo jemati resno. Kajti le duhovniki, ki so odprti za stvarno reševanje problemov, ki so v Cerkvi trenutno brez dvoma prisotni, bodo imeli zaupanje faranov. Zapiranje oči pred konflikti in naivno zatiranje, da Cerkev nima problemov, so vsekakor le poskusi nadaljnega cementiranja cerkvenih norm in zakonov. Ljudem, ki pa imajo težave, da se istovetijo z institucijo Cerkev, pa gotovo ne pomagajo predpisi in norme, po katerih naj bi se ravnali. Potrebno je, da predstavniki

Cerkev dajejo vsakemu posamezniku občutek, da ga jemljejo resno, ker le tako lahko pričakujejo, da ga bodo verniki jemali resno. Ubogljivost številnih duhovnikov in odgovarjanje pričakovanim škofom, da svojih struktur za referendum ne dajo na razpolago, je zato tembolj vprašljivo. Ni pričakovati, da bodo kritični in inteligentni ljudje vzeli na znanje, da jih njih duhovniki jemljejo v svoje varuštvo in jim zapirajo možnost svobodnega izražanja svoje (ne-)volje.

Zapirati oči bi pomenilo tvegati nadaljnje izstope iz Cerkev, pri

čem je vprašanje, ali si to institucija sploh še lahko privoščiti. Dejstvo je, da statistike kažejo, da bo v letošnjem letu v Avstriji izstopilo iz Cerkev okoli 50.000 ljudi, zaradi česar bo Cerkev utrpela finančno škodo v višini 150 milijonov šilingov. Tako je na primer meseca aprila izstopilo iz krške škofije 259 oseb (lani aprila 131), na Salzburškem 404 oseb (lani aprila 180).

Če že nekateri duhovniki ne vidijo potrebe po reformi, jim bodo verjetno ti podatki v premislek, četudi tega v javnosti verjetno ne bodo priznali.

to skupnost, ki jim pomaga ali jih ujame. Cerkev danes ni več tista moralna moč, pri kateri bi ljudje iskali odgovor na svoja vprašanja in bi bilo zato tembolj potrebno, da se izkažejo duhovniki kot tiste osebnosti, katerim ljudje lahko zaupajo. Cerkev bo za ljudi atraktivna le takrat, če bo duhovnik imel odprto uho in bo pripravljen pomagati ljudem in jih jemati resno – ker je pač danes tako, da s strahom ne moremo in naj tudi ne bi več operirali.

Z zahtevami referenduma se torej lahko identificiraš?

Dejstvo je, da dolgoročno obstoječih struktur ne bo možno ohraniti, če ne bo prišlo do določenih reform, saj že danes vsepovsod primanjkuje duhovnikov. Upam, da bo s tem referendumom prišlo do širokega gibanja, tako da se bo v Cerkvi kaj premaknilo in spremenilo na boljše, tako da se bodo ljudje s to ustanovo lahko spet bolj identificirali. Osebnost sem solidaren z ljudmi, ki so nad Cerkvijo razočarani in iščejo zase in za Cerkev pot. Vsebinsko se z zahtevami referenduma kar precej dobro morem identificirati, saj se tudi osebnost že dalj časa trudim, da bi se v tem ali drugem vprašanju kaj spremenilo. Kot duhovnik pa v svoji fari ne bom ne pozitivno pa tudi ne negativno vplival na podpisno akcijo, vsekakor pa bom farane opozoril na možnost, da referendum lahko podpišejo.

Torej ugotavljaš, da Cerkev oziroma duhovniki danes niso več prvi naslov za ljudi, ki imajo težave?

Dejstvo je, da ljudje iščejo pomoč povsod, ne le pri nas, ker pač očitno nimajo občutka, da je

Cerkev ne bo prišla, da se bo morala s temi vprašanji baviti, četudi bodo nekateri predstavniki Cerkev navzven morda tako delali, kakor da bi referendum ignorirali.

Velik del duhovnikov je mnenja, da naj bi se odprta vprašanja reševala v internih krogih.

Mislim, da gre tu za probleme, ki jih ne moremo in tudi naj ne bi zamolčali, ker so pač tu. Vseka-

Hvala za pogovor.

„Na Koroško me ne vežejo samo spomini“

Umetnik Ivo Prancič razstavlja v Galeriji Rožek še do 27. 6. Njegova dela so na ogled od srede do nedelje od 15. ure do 19. ure ter po telefonskem dogovoru. Za to razstavo je izšel tudi katalog skupaj z Mestno galerijo Ljubljana, ki bo razstavo spremljal še v Dresden in na Dunaj.

24. junija 1995 ob 20. uri je v galeriji predviden prvi večer novega cikla Približevanja, ki ga bo vodila ga. Janja Zikulnig. Torej lepa ponudba, da bliže spoznate slikarja Pranciča tudi vi.

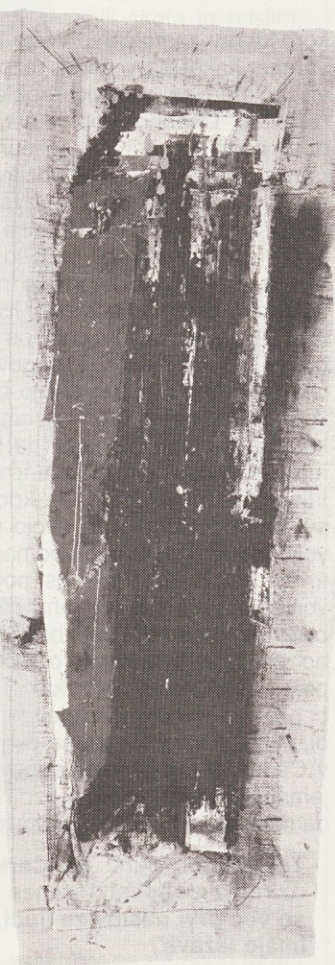

Naš tednik: Korošci vas poznamo že kar nekaj časa. Kakšni spomini vas vežejo na Koroško?

Ivo Prancič: Že leta 1989 sem bil povabljen v Sveče na slikarski teden, kjer sem lahko delal v čudovitem ambientu Goršetovega ateljeja, leto kasneje pa sem razstavljal v Št. Vidu ob Glini, skupaj s kiparko Mojco Smerdu in Francem Bergerjem. Sedaj že drugič razstavljam v Galeriji Šikoronja, s katero redno sodelujem dve leti in če bo ta razstava tako dobro sprejeta kot prva, bom seveda vesel. Torej na Koroško me ne vežejo samo spomini, ampak tudi sedanost, in, upam, tudi prihodnost.

Kakšen človek ste in kako živite?

Kakšen človek sem, je najbolje, če povedo tisti ljudje, ki me poznajo v dobrem in slabem. Sicer pa sem v horoskopu dvoječek in to lahko tudi kaj pove. Živim čisto normalno življenje. Slikarstvo je moja vsakdanja misel, nimam pa kakega utrjenega reda, kdaj slikati, koliko časa itd. Za mnoge je posebnost v mojem življenju, za mene pa potreba, da veliko tečem, če je le mogoče vsak dan. Pred nekaj leti sem tekel tudi na Koroškem, in sicer klasični maraton od Vetrinja do Vrbe in nazaj.

Vaše umetniško ustvarjanje izvira iz notranjega sveta, ki ga materializirate na platnu ali papirju. Našega bralca bo

gotovo zanimalo, kakšne mostove oziroma pripomočke izbirate pri tem?

Od barv uporabljam olje, sicer pa sem nakako od obdobja, ko sem študiral sintetični kubizem, zavezan kolažu, torej tudi drugim materialom, kot so tekstil, papir, žaganje, ki so nekakšna rdeča nit v mojem slikarstvu.

Vaše slike niso narativne, pripovedne, vendar ogromno povedó. Je to vaša namera? V čem je vaša namera?

Če prav razumem vprašanje, potem je nanj težko retorično odgovoriti. Povem lahko tako: na slikah zelo cenim tisto likovno senzibiliteto, ki prepričljivo izraža umetnikovo znanje in energijo, vloženo v delo ne glede na velikost nosilca, material ali motiv na sliki.

O tem, koliko ali kaj povedo moje slike, jaz ne morem govoriti. Vsekakor ne želim nikomur ničesar dopovedovati, enostavno slikam, in to, kar je naslikano, je povedano. Vse je pravzaprav odvisno od gledalca in njegove pripravljenosti vstopiti v sliko, kar pa zahteva določen napor, čas, voljo in tisto občutljivost, katera ga lahko identificira z valovno dolžino slike.

Najlepša hvala za pogovor.

Ivana Kampuš

35-letnica MePZ „Gallus“

Pretekli četrtek je celovški MePZ „Gallus“ ob svoji 35-letnici priredil v Domu glasbe celovečerni koncert. Poleg slavljenca je spored oblikoval odlični kvartet trobil „Gallus“ iz Ljubljane, za povezavo pa je poskrbel dr. Miha Vrbcin.

Celovški pevci so se mdr. predstavili s praznovodbo kompozicije „Koroški capriccio 1995“; skladbo je ustvaril njihov neumorni pevovodja prof. Jože Ropitz.

Slavnostni koncert je bil prijeten kulturni užitek in bi si zaslužil več občinstva. Udeležili pa so se ga mdr. državni sekretar dr. Peter Vencelj, vladni svetovalec Rudi Merljak in generalni konzul DI Jože Jeraj.

Več o jubileju MePZ „Gallus“ v prihodnji številki.

Tinje: hiša vprašanj in odgovorov

Ob slovesnosti odprtja novega dela tinjskega doma so zbrani zastopniki Cerkve, politike in kulture priznali pomembno vlogo izobraževanja odraslih v duhu vere in evropske solidarnosti.

Slavnostni govornik v Tinjah je bil dr. Erhard Busek.

Kdor hoče stik z ljudmi, jih sprašuje, kdor pa hoče še tesnejši stik, odgovarja na vprašanja — tako nastane dialog. To je obenem značilnost hiše dialoga, kakor je koroški škof E. Kapellari označil izobraževalni dom Sodalitas v Tinjah ob blagoslovitvi novega dela: „Hiša ni samo streha nad glavo, hiša je sožitje ljudi, je pogovor med ljudmi...“

Pri zahvalni daritvi, slovesni škofovi sv. maši, so se zbrali v četrtek, 1. junija, v Tinjah pomožni škof Alojz Uran iz Ljubljane, dr. Peter Vencelj, državni sekretar za Slovence po svetu kot zastopnik slovenske vlade, dr. R. Altersberger kot zastopnica deželnega glavarja in skoraj vsi slovenski duhovniki krške škofije. Zbor Sodalitete je pel pod vodstvom škofijskega kantorja prof. J. Ropitza, med drugim posebno, tinjskemu domu posvečeno skladbo, ki jo je prof. Ropitz napisal za ta dan. Somaševal je zlatomašnik Dušan Česen, primer neomajne vere in vztrajnosti v službi Bogu.

Kulturnemu programu je dal poseben pečat dr. Erhard Busek, slavnostni govornik, ki je

razmišljal o izobraževanju v duhu časa — katoliška izobrazba ni modna muha, temveč temelji na trdni krščanski osnovi, je odprta

za aktualna vprašanja in povsem zanesljiva v odgovorih. Za umetniški okvir so skrbeli Igor Dekleva (klavir), oktet Suha in duhovniški zbor.

Ponosno je arhitekt R. Gerzabek predstavil novi del zgradbe, posrečeno dopolnilo med starim domom in proštijo s cerkvijo na hribu nad njim. Njegova naloga pri notranji razporeditvi pa je bila funkcionalnost sodobno opremljenih prostorov. Glavne pridobitve so novo oblikovana jedilnica, prostori za seminarje in meditacijo, novo duhovniško stanovanje, 26 razkošno opremljenih sob za udeležence večdnevni tečajev. Posebej je treba omeniti, da je za pet sob, skrbno opremljenih za prizadete in njihove spremljevalce, prispevala dež. sv. K. Achatz posebej tristo tisoč šilingov. Dodatno umetniško vzdušje ustvarjajo dragocene zbirke uglednih domačih umetnikov; umetnine krasijo hodnike in večje prostore. Poleg neprecenljivih del Wernerja Berga in Valentina Omana imajo v Tinjah stalno razstavo še: Isabela Dainese, Gary Bukovnik, Karel Pečko, Stanko Rapotec, Lojze Pogovorec, švicarske benediktinke, Nežika Novak, Gerhard Kleindienst, Marta Kunaver in Kurt Zisler.

Rektor J. Kopeinig se je javno

zahvalil vsem dobrotnikom. Največ je prispevala škofija in s tem priznala, da je tinjski izobraževalni dom eden od stebrov verskih ustanov krške škofije. Razmeroma največji prispevek pa so darovi duhovnikov Sodalitete, prav toliko pa štejejo nešteti majhni in velikodušni darovi številnih dobrotnikov iz Koroške in Slovenije, pa tudi iz vse Avstrije, iz Švice in Nemčije.

„Žal se ne morem zahvaliti deželi Koroški, čeprav bi se rad. Dežela Koroška nima denarja za hišo dialoga, za dvojezični dom kulture!“ je znova potožil rektor Kopeinig. Bivša poslanka R. Altersberger je kot zastopnica deželnega glavarja lahko samo potrdila dejstvo, da „ni denarja“. Dodala je nasvet, naj napišejo ponovno prošnjo jeseeni in „skupaj upajmo, da bo prošnja upoštevana v proračunu prihodnjega leta“.

Tolažba, za katero se ne more skriti očitna krivica dežele, ki noče priznati, da je hiša dialoga med narodnima skupnostima na Koroškem, hiša duha strpnosti in solidarnosti, „hiša smiselne duhovnosti nove Evrope“ (P. Vencelj), eden od močnih stebrov koroške kulture in jamstvo za kulturni razvoj Korošcev.

Alojz Angerer

Kapljica Manka začarala Šmihelčane

Pred nedavnim so štirje lutkarji vabili na krstno predstavo pravljичne igre „Kapljica Mavrinka“, za katere izvirni tekst napisala Lenčka Kupper.

S prepričljivim nastopom je lutkarjem uspelo začarati publiko in jo odpeljati za nekaj časa v pravljичni svet, česar niso uživali le najmlajši.

Z izvrstno pripravljeno predstavo so lutkarji popeljali publiko v svet Kapljice Mavrinke, ki pade z neba, in to tik ob okno, kjer se dolgočasita Anka in Luka. Mavrinka ju začara in ju vzame s sabo na potovanje, katerega cilj je mavrica. Med potjo srečajo vse nebesne pojave — veter, burjo, snežinke, dež, žarke, blisk in grom. Ko dosepejo na mavrico, ugotovijo, da je Kapljica Mavrinka zgubila ametist in z njim tudi svojo violičasto barvo. Potrebno je torej, da se spet odpravijo na pot in na zemlji iščejo izgubljeni kamen, da bo Mavrinka lahko spet zablestela v vseh svojih barvah. Na zemlji ugotovijo, da je kamen vzela sraka, ki pa nikakor ni pripravljena, da bi ga vrnila Mavrini-

ki. Prepričajo jo pa mladiči, ki pravijo, da ametista pavzaprav ne potrebujejo, za Mavrinko pa je važnega pomena, da bo lahko spet zablestela. Torej se sraka le odloči, da vrne Mavrinki njen kamen, da je spet popolna.

Vsekakor je to predstava, ki se jo dejansko splača videti. Rožanom se ponuja možnost za ogled lutkovne igre prihodnjo nedeljo, 11. junija, ob 10. uri, ko bodo Šmihelčani gostovali v prostorih stare šole v St. Janžu.

Marička – umetniški prikaz koroške zgodovine

Mnogi se še gotovo spominjajo, kako je Zdravko Haderlap s svojo plesno igro „Marička“ pred tremi leti razburil cerkvene, narodnostne in umetniške duhove. Nikomur pač ni bilo všeč, da nekdo pljuva v lastno skledo.

V letu političnih in zgodovinskih obletnic je Plesni teater Ikarus ponovil provokacijo, samo da je pretežno socialno-kritično podobo koroških Slovencev spremenil v jasno politično-narodnostno kritično analizo koroške zgodovine zadnjih osemdesetih let.

Nova „Marička“ je umetniško kvalitetna plesna igra, z deloma novimi, mednarodno priznanimi plesalci oz. plesalkami. S svojevrstno vztrajnostjo, neumornim trudom in seveda strokovnim znanjem je Z. Haderlapu uspelo izoblikovati plesno-igralsko skupino, ki bo ponesla slovensko kulturo v svet. Kajti še bolj kakor prej, je „Marička“ podobna usode slovenskega naroda, „posvečena številnim brezimnim in onemelim žrtvam zgodovine v tem stoletju in v tej deželi“ (Haderlap). Naslovi posameznih scen te „koroške ljudske igre“ so nedvoumni, jasni in vpijoči: . . . Krvava meja, Razdvojena celota, . . . Ločitev II. – prelevitev Maritschka in Marička, Ločitev III. – domovinska sprava. . . Od krutega dogajanja v prvi svetovni vojni prek domovinskih norij ob plebiscitu in koroškega nacionalizma do vzplamtelega desničarstva današnjih dni se odvija v izraznem plesu in likovnem prikazu celoten niz negativnih posledic koroške politike. Nič manj in nič več! Če je igra posvečena „izkoriščanim, ponižanim, zlorabljenim, svoje identitete oropanim . . .“, ne smemo pričakovati pohvale ali slave. Tako moramo tudi razumeti kritiko, ki se nanaša na napačno razlagane ljudske pobožnosti ali na vlogo Cerkve v narodno-političnem boju. Umetnost ima pravico in dolžnost, da izraža svoje mnenje o družbenih pojavih, čeprav v svojstvenem jeziku.

KKZ je velikodušno podprla letošnje prireditve prav tako kot SPZ, kulturna društva in druge javne ustanove.

Hoja za mavrico

SPOMINI DR. TONETA JELENA, 4. del

Kako so se v celovškem Marijanišču neuspešno borili za slovenskega knjižničarja in zakaj je avtor spominov moral Marijanišče zapustiti.

Nekoč mi je prinesel sosedov sin od doma zavojček materinih priboljškov, ki naj bi si jih delila z bratom. Po kosilu sem ga pričakal na stopnišču, mu izročil paket in v nekaj besedah povedal, kar je bilo treba. Usoda pa je hotela, da me je pri tem zasačil prefekt. Posledica je bila poziv na „raport“ in stroga kazen, povezana z grožnjo, da me bodo izključili zaradi grobe neposlušnosti, ker sem dvakrat prekršil hišni red: prvič, ker sem govoril brez dovoljenja z bratom, drugi pa, ker sem kršil strogi „silentium“ na stopnišču. Če bi bil prijazen prefekt slišal, da sva z bratom govorila slovensko, bi bila kazen lahko še strožja – zaradi tretjega prekrška.

Vse to je privedlo do tega, da se tudi drugi niso več brigali za vse te prepovedi. Če smo se srečavali na vrtu pri sprehodih, smo govorili med seboj slovensko. Saj to je bila edina možnost posluževati se med seboj slovenske govornice. Slovenskega pouka, ki je bil v skromnem obsegu omogočen na gimnaziji višješolcem, nižješolci nismo smeli obiskovati. Požrtvovalnosti poznejšega prelata Aleša Zechnerja smo se imeli zahvaliti, da smo spoznali vsaj temeljne pojme slovenske slovnice.

Prihajal je nekaj časa v svojem prostem času, v sobotah ali nedeljah, v Marijanišče in nas učil. Sicer pa smo se trudili vsak po svojih močeh s čitanjem slovenskih knjig in z literarnimi vajami, ki pa so trpele zaradi pomanjkanja jezikovne izobrazbe. Bile pa so vendar prežete z ljubeznijo do materinščine.

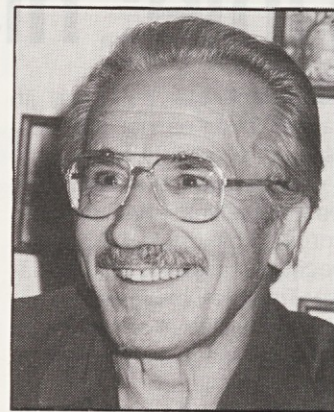
Še danes se rad spominjam požrtvovalnosti dijakov v Sloveniji, ki so z nabiralnimi akcijami zbrali lepo število knjig za celovške slovenske dijake v Marijanišču.

Ker ni bilo priporočljivo spravljati knjig v večjih pošilj-

kah čez mejo – zaradi carine in drugih pomislekov –, smo našli enostavnejšo pot. Iz Maribora in Celja so prišle pošiljke v Dravograd, od tam pa jih je prinašal moj dobri znanec, carinik, čez mejo in jih izročal meni. Tako smo nabrali lepo število slovenskih knjig in jih uvrstili v marijaniško knjižnico, seveda s priloženim obširnim seznamom.

Prosili smo ravnatelja doma, dr. Brunnerja, da bi dovolil za te knjige posebnega knjižničarja, slovenskega sošolca, ki naj bi odgovarjal za izposojevanje naših knjig. Hudo je bilo razočaranje, ko je ravnatelj odločil, da ne more biti govora o „naših knjig“, ker da so le-te postale last doma v trenutku, ko smo jih prinesli v njegovo varstvo. Za knjižničarja pa je nalašč določil nemškega sošolca, ki ni znal niti besede slovensko. Ta naj bi odločal o tem, katero slovensko knjigo si sme kateri od dijakov izposoditi. To je bilo tako očitno zapostavljanje in poniževanje nas Slovencev, da smo sklenili bojkot vseh prepovedi in zapovedi, ki so imele opravka s slovenstvom. Posledice so bile grožnje in kazni. To je pripeljalo do tega, da je kot prvi „prostovoljno“ izstopil iz doma slovenski sošolec Stanko Hafner.

Med velikimi počitnicami meseca avgusta, ko je bilo doma vse žito požeto in pospravljeno, sem bil, kakor vsako leto, na daljšem izletu po slovenski Koroški, ki sem jo prevozil in spoznaval od Labota do Šmohora od vasi do vasi. Ko sem prišel spet domov, me je mati sprejela vsa objokana in mi povedala, da je prišlo pismo ravnatelja dr. Brunnerja. To pismo se je glasilo: „Obžalujemo, da v prihodnjem letu Vašega sina Antona ne moremo več sprejeti v knezoškofijsko Marijanišče, da bi tako ohranili mir v hiši.“ Kmalu sem izvedel, da je dobesedno tako pismo pre-

jela tudi mati sošolca Mirta, torej samo s spremembo imena. Tudi to darilo iz peklenščkovke malhe so mi menda že rojenice položile v zibelko. Skrb za prihodnost šolanja, očitki in žalost staršev, posebno matere, vse to je bruhnilo naenkrat vame.

Kakor da so se raztrgali vsi oblaki nad podjurskim in celovškimi poljem, je lilo, ko sem poganjalo kolo nekega septembra dne proti Celovcu.

Počutil sem se kot Tantal s svojo skalo, za menoj pa so se krohotale Erinije. Treba je bilo še enkrat prestopiti prag Marijanišča in stopiti pred ravnatelja. Blaten in premočen sem pozvonil pri vratih. Sestra vratarica se me je kar prestrašila, mi najprej ponudila možnost, da se nekoliko očistim in posušim, medtem pa mi prinesla malico. Potem pa je bilo treba stopiti do ravnatelja.

Sprejel me je resno in v daljšem razgovoru sva si povedala, česar on ni mogel in baje ni smel dopustiti, jaz pa sem mu obrazložil želje, razočaranja in po vsej logiki jasne človeške pravice slovenskih dijakov v tej „sveti“ hiši. Razgovor se je končal tako, da je ravnatelj pomenljivo poudaril, da tisti, ki moramo zapustiti njegov dom, ne bomo trpeli škode, saj imamo dovolj prijateljev zunaj in v Celovcu. S tem je menda cikal na konzula dr. Novačana in kanclerja Karla Široka na jugoslovanskem konzulatu, ki sta skušala utrditi našo narodno zavest. Po končanem razgovoru mi je ravnatelj še ponudil, da lahko prešpim v domu, kajti pri tem vrenju pač ne kaže nadaljevati poti. Vendar so me njegovo trdo odklanjanje vseh mojih argumentov, posebno pa njegova zadnja namigovanja tako zadela, da sem se mu zahvalil za ponudbo s pripombo, da v tej hiši ne bi mogel ostati niti minute več. Oblila ga je rdečica, menda od same jeze, mi želel srečno pot in se obrnil.

Koncert orglavcev na Kneži; z leve: Aleksander Kassl, Sonja Kuchling, Janja Kassl, Kristijan Wrolich, prof. Angela Tomanič, Hanzej Karner, Sonja Lesjak.

VRHUNSKA RAZSTAVA

Ljubljana v znamenju gotike

Kulturno stoletje v Ljubljani in Sloveniji bo v znamenju gotike.

Studiozno pripravljena predstavitev dobe, ki je poleg baroka pustila na ozemlju današnje Slovenije najgloblje in za današnji čas najdragocenejše umetnostno-zgodovinske sledi, je razdeljena na razstave gotskega slikarstva in kiparstva (Narodna galerija v Ljubljani), sveta predmetov (Narodni muzej Ljubljana) in arhitekture (Muzej novejšje zgodovine, Ljubljana), ob slednji pa je posebna prezentacija posvečena nastanku, ogroženosti in reševanju likovne dediščine.

Gotika v Sloveniji je nadaljevanje in vrhunec raziskovanja umetnin in predmetne zapuščine obdobja od konca 12. do 16. stoletja na območju Slovenije. Kakšen odmev je imel ta slog, priča podatek, da je v sorazmerno majhni Sloveniji danes še vedno približno 600 ohranjenih gotskih cerkva.

Osredna razstava projekta Gotika v Sloveniji, na ogled v Narodni galeriji, predstavlja slikarstvo dobe z 62 fotografskimi povečavami, kopijami in tremi originalnimi fragmenti. Razstavljenih je 18 iluminiranih kodeksov in 28 tabelnih del (kar je doslej njihova najbolj zaokrožena predstavitev) ter pet primerov poslikanih stropov. Kiparstvo gotike predstavlja 75 originalov in pet odlitkov.

V Narodnem muzeju se obiskovalci lahko seznanijo s Svetom predmetov, ki predstavlja gmotno kulturo poznega srednjega veka, izdelke zlatarske, knjigoveške, lončarske, steklarske, kovaške, zvonarske, tekstilne in drugih obrti, ob teh pa tudi nekaj slikarskih in kiparskih umetnin.

Arhitektura gotike je s fotografsko dokumentacijo in tlorisi 52 sakralnih in 28 profanih objektov na Slovenskem predstavljena v Muzeju novejšje zgodovine. Dopolnjuje jo restavratorska razstava Nastanek, ogroženost, reševanje likovne dediščine, s katero želijo javnosti prikazati problematiko propadanja in restavriranja gotskih umetnostnih spomenikov.

Še pred ocenami izpod peres ocenjevalcev muzejskih dosežkov je že nekaj dni po odprtju razstav Gotika v Sloveniji moč dejati, da je projekt vzorčni primer strokovnega, interdisciplinarno prepletenega ter sodobno zasnovanega muzejskega dela ter izjemna podlaga za sodelovanje in razvoj umetnostnozgodovinske stroke v Sloveniji in na mednarodni ravni.

Lovro Sodja

Uspešni nastopi glasbene šole

Glasbena šola se je v zadnjem času predstavila publiki v Sloveniji in na Koroškem z vrsto uspešnih nastopov.

Kot prvo je bilo 19. maja v veliki dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani 13. Srečanje mladih slovenskih glasbenikov Slovenije in zamejstva. S tem srečanjem se je začel peti krog koncertov, ki vsako leto poteka na krožnici Ljubljana – Celovec – Trst. Koroška glasbena šola se je predstavila s šestimi točkami programa, od katerih je harmonikar Marko Kargl celo krstno izvedel skladbo slovenskega skladatelja Dejan Mesca – Raček. Žal so bili zaradi tega, ker Italija neredno financira Glasbena matico Trst, protestno odsotni učenci te tržaške šole, prišel je samo njihov ravnatelj Bogdan Kralj.

21. maja je bil v župnijski cerkvi v Stari Loki v Sloveniji koncert slušateljev Orglarskega tečaja teološke fakultete v Ljubljani in Glasbene šole na Koroškem, katero sta zastopala organista Janja in Aleksander Kassl. Z zelo uspešno izvedbo skladb J. S. Bacha, P. J. Šiflerja in V. Luebecka sta predstavila šolo prof. Angele Tomanič, pobudnice teh srečanj. Koncert je organiziral

ravnatelj orglarskega tečaja prof. Jože Trošt.

Le štiri dni po tem koncertu se je celoten orglarski razred prof. Angele Tomanič, ki že deseto leto poučuje na Koroškem, predstavil v župnijski cerkvi sv. Jurija na Kneži. Koncert je potekal v okviru praznovanj ob 1100-letnici Djekš. Župnijska cerkev na Kneži na nadmorski višini 1.156 m se ponaša z dvomannualnimi, leta 1986 postavljenimi orglami Rieger s štirinajstimi registri. Poleti na njih koncertirajo pomembni umetniki, 21. avgusta bo npr. na njih priredil koncert Roman Summereder iz Visoke šole za glasbo na Dunaju. Christian Wrolich, Sonja Kuchling, Hanzej Karner, Sonja Lesjak in Janja ter Aleksander Kassl so več ali manj uspešno izvedli svoj program.

24. maja je bilo v Kulturnem domu na Ravnah na Koroškem že tradicionalno srečanje Glasbene šole Ravne in naše glasbene šole. Na klavirju, kljunasti in prečni flauti, saksofonu, kitari in violini se je predstavilo 13

učencev koroške glasbene šole.

Naslednji teden, 31. maja, je z 28-timi točkami programa pri Brezniku v Pliberku potekalo tudi tradicionalno Srečanje Glasbene šole Slovenj Gradec in koroške glasbene šole. Med petnajstimi točkami programa, katere so prispevali Korošci, bi posebej pohvalil trobentača Štefana Pečnika (šola Franci Ogris), trio Rebekka Mesner – Edith Zechner – Tatjana Kuežnik (kitara – dvoje citer), pianista Mateja Hudla, dobro violonistko Elizabeto Kotschitsch in še posebej res odličnega kitarista Petra Zajca iz Slovenj Gradca.

Glasbena šola bo zaključila uspešno šolsko leto s Klavirskim večerom skladb slovenskih skladateljev, ko bo v petek, 16. junija, ob 19. uri v Modestovem domu in z letnim koncertom učencev iz vseh oddelkov glasbene šole, ki bo v četrtek, 22. junija, ob 19. uri v Kulturnem domu Danica v Št. Primožu. Vljudno vabljeni!

PETEK, 9. junij
Kulturna obzorja**SOBOTA, 10. junij**
Od pesmi do pesmi –
od srca do srca**NEDELJA, 11. junij**
6.30–7.00 Dobro jutro
na Koroškem – duhov-
na misel (žpk. Florian
Zergoi)
18.00–18.30 Dogodki in
odmevi**PONED., 12. junij**
Leto po glasovanju o
Evropski zvezi: Koroški
Slovenci v Avstriji –
državi članici EZ**TOREK, 13. junij**
Partnerski magacin**SREDA, 14. junij**
Društva se predstavljajo
Večerna 21.05–22.00:
Večer otroških pesmi.
Posnetek z javne prire-
ditve v ORF-teatru**ČETRTEK, 15. junij**
6.30–7.00 Praznična
18.00–18.30 Glasbena**PETEK, 16. junij**
Kulturna obzorja**DOBER DAN,
KOROŠKA
ORF2****NEDELJA
11. junija '95, 13.30****PONEDELJEK, 12. junija 1995
TV SLOVENIJA 1, ob 16.20**

- Zibelka slovenstva: Že četrto stoletje povezuje Koroško dijaško zvezo z dijaki srednje šole v Postojni. Obvezen vsakič je postanek na sončnih Djekšah
- Spominski plošči na avstrijski strani Ljubelja: znaka zoper „pozabo“ koroške zgodovine
- K&K center Št. Janž: ne reminiscenca, temveč znak odprtosti ob zavesti lastnih korenin
- Dr. Hubert Frasnelli – južno-tiroolski politik evropskega kova
- Od križev do kapelic: znamenja ob Zili so pomemben sestavni del ljudske dediščine

Petek, 9. junija**ŠT. JAKOB**

Sklepna prireditev Višje šole za gospodarske poklice v Št. Petru
Čas: ob 16. in 20. uri
Kraj: v Št. Petru pri Št. Jakobu
Spored: Fadil Hadžić: Žensko vprašanje (komedija), Dekliški zbor, Mešani pevski zbor Cantus S. Petri, modna revija.
 Po programu sledi družabnost na dvorišču
Prireditelj: Višja šola za gospodarske poklice zavoda šolskih sester v Št. Petru

CELOVEC

Koncert mladinskega zbor RTV Slovenija
Čas: ob 17. uri
Kraj: v ORF-teatru v Celovcu, Sponheimerstraße 13
Dirigent: Matevž Fabjan
Prireditelj: KKZ in ORF-Slovenski spored

Sobota, 10. junija**ŽITARA VAS**

Mednarodno folklorno srečanje
Čas: ob 20. uri
Kraj: v ljudski šoli

Prireditelj: folklorna skupina SPD Trta**SELE**

Koncert „Pesem je ...“
Čas: ob 19.30
Kraj: v farnem domu
Nastopajo: Komorni zbor „Peko“ iz Tržiča, MePZ Se-le, Mladinski zbor Sele, šolarji s Kota
Prireditelj: Pevsko društvo Sele

Nedelja, 11. junija**GLOBASNICA**

Poletni koncert
Kraj: v ljudski šoli
Čas: ob 20. uri
Nastopajo: MePZ „Peca“, otroški zbor „Živ-žav“ in MoPZ „Franc Leder Lesičjak“
Prireditelj: SKD „Globasnica“

Torek, 13. junija**CELOVEC**

Ekskurzija h Gospe Sveti, Krnskemu gradu, na Plešivec in Štalensko goro
Čas: ob 15. uri pred Slovensko gimnazijo
Vodstvo: prof. Jože Wakounig

Prireditelj: SSK
Prijave: pri prof. Wakounigu ali prof. Dolinarju, tel.: 0463/33353-16

farni svet, Singgemeinschaft Dobrla vas

Sobota, 17. junija**ROŽEK**

Oblikovanje gline
Tečaj vodi: Nežika Novak
Čas: od 13. do 17. ure
Kraj: pri Rodarču (Valentinič) na Ravnah pri Rožeku
Prireditelj: Kulturno društvo „Peter Markovič“
 Prijava potrebna!
 (tel.: 04274/4373, L. Oraže)

ŠMIHEL

Bistriški kulturni dnevi
Kraj: v LŠ Šmihel
Čas: ob 20. uri
Nastopajo: MePZ „Gorotan“, Vokalensemble Carinthia iz Celovca, Trio Woschitz

Nedelja, 18. junija**DOBRLA VAS**

Musik des Mittelalters – srednjeveška glasba
Nastopa: Ensemble „Hortus Musicus“
Čas: ob 20. uri
Kraj: v farni cerkvi
Prireditelji: SPD „Srce“,

SELE - KOT

Dan odprtih vrat/Tag der offenen Tür (ob priložnosti obnovljene šole)
Kraj: v ljudski šoli Sele - Kot
Čas: ob 11. uri
Prireditelja: občina Sele, ljudska šola Sele - Kot

CELOVEC

Šolska akademija (50 let po osvoboditvi in 40 let po podpisu Avstrijske državne pogodbe)
Kraj: v veliki dvorani doma sindikatov v Celovcu
Čas: ob 14.30
Prireditelj: Odbor šolske skupnosti na Zvezni gimnaziji in zvezni realni gimnaziji za Slovence v Celovcu
Nastopajo: poleg pevskih zborov, instrumentalnih in recitatorskih skupin ter instrumentalnovokalne skupine profesorjev sodelujejo kot gostje kulturni ustvarjalci Slovenskega prosvetnega društva Bilka iz Bilčovsa. S tem društvom je Slovenska gimnazija letos pobratena.

RAZNO

Gasilsko društvo
 Globasnica
 vabi na

Ples v šotoru

16. 6. 95, ob 21. uri

ORF - DISCO

17. 6. 95, ob 20. uri

Ples

18. 6. 95, ob 10. uri

Dopoldanski ples

Dobiček je namenjen gradnji gasilske hiše!

Club tre popoli**Jezikovne počitnice v Portorožu/Piranu**

Tečaj italijanščine, nemščine in slovenščine z udeleženci iz Slovenije, Italije in Avstrije

Prijave in informacije: pri Milki Hudobnik, tel.: 0463/512528-28, od 8.30 do 17.00

Teden mladih umetnikov
v mladinskem centru na Rebrci

Čas: od ponedeljka, 24. julija 95, do sobote, 29. julija 95
Starost: od 6. do 12. leta
Prijave sprejemata: KKZ, tel.: 0463/516243 in Mladinski center na Rebrci

Zveza slovenskih žena sporoča, da bo tudi letos organizirala Letovanje otrok v Poreču

Kdaj: od 20. do 31. julija 1995
Cena: letovanje vključno s prevozom stane 3.000.–šilingov
Prijave sprejema ZSZ (Milka Kokot), tel.: 0463/514300-40

Slovensko planinsko društvo vabi na 24. srečanje zamejskih planincev

Kraj/čas: v nedeljo, 11. junija 1995, v Štmavru pod Sabotinom ob italijansko-slovenski meji.
Avtobus vozi iz Globasnice (ob 6. uri), pristop do meje možen (vožnja brezplačna). Javite se do 2. junija pri Urški Brumnik, tel.: 0463-514300-14

Slovensko planinsko društvo Celovec in Planinska sekcija Avto Celje vabita na potovanje (s sodobnim turističnim avstobusom) na

ŠKOTSKO

Kdaj: od 14. do 20. julija
Cena potovanja: 680 nemških mark. V ceno je vključena vožnja, trajekt, polpenzion v dvoposteljnih sobah, vstopnine, degustacija viskija, vodič.
Prijave sprejema (do 16. junija 1995) Brumnik, tel.: 0463-514300-14

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu obvešča, da bo

odprtje k&k-centra

v Št. Janžu v Rožu (bivša stara šola) v soboto, 10. junija 1995, ob 19. uri.

Ob tej priložnosti bo odprtje razstave Zorke Loiskandl-Weiss z retrospektivo slikarskih del „Od začetka do sedaj“ in odprtje etnološke razstave „Odkruški koroške dediščine“.

V nedeljo, 11. junija 1995, ob 10. uri bo v k&k-centru v Št. Janžu v Rožu dan odprtih vrat s kulturnim in zabavnim programom

ŠT. JAKOB
Kulturna prireditev z družabnim srečanjem
Kraj: v farni dvorani v Št. Jakobu
Čas: ob 14. uri
Nastopajo: otroški zbor „Živ-žav“ iz Globasnice (vodi Traudi Lipusch), kvartet A Capella iz Dobrle vasi (vodi Peter Grilliz)
Prireditelji: Društvo upokojencev Št. Jakob v Rožu

mačega društva: Ansambel „Drava“, MoPZ Borovlje, sekstet Borovlje, otroška skupina SPD Borovlje, mladinski zbor Slovenske gimnazije, Stadtchor Ferlach, kvintet „Pueri Cantorum“ iz Trbiža

ŽELEZNA KAPLA
Tovariško srečanje demokratov in antifašistov
Kraj: pri Peršmanu v Podpeci pri Železni Kapli
Čas: ob 14. uri
Prireditelj: Zveza koroških partizanov
Letošnje srečanje bo v znamenju 50-letnice zmage nad fašizmom. Spomnili pa se bomo tudi zločina, ki so ga nacisti pred 50 leti, le nekaj dni pred koncem druge svetovne vojne, zagrešili tudi pri Peršmanu. Poleg polaganja vencev so predvideni še nagovori, nastopi recitatorjev in pevski vložki.

Nedelja, 25. junija

BOROVLJE
Slavnostna prireditev (ob 90-letnici SPD Borovlje in ob 125-letnici ustanovitve Slovenskega katoliškega konstitucionalnega društva v Borovljah)
Kraj: v Mestni hiši v Borovljah
Čas: ob 15. uri
Nastopajo: skupine do-

JEZIKOVNE POČITNICE 1995
Od nedelje, 2. julija, do sobote, 22. julija 1995, v osnovni šoli Grm v Novem mestu
Jezikovne počitnice so namenjene mladim od 10. do 16. leta
Cena: 4500,- šilingov
V ceno je vključeno:
* tri ure pouka dnevno (razen v soboto in nedeljo)
* skrbno izdelan učni program, prirojen potrebam otrok
* polna integracija v vestno izbrano družino z otroki v isti starosti
* ves čas tečaja oskrba in pomoč našega spremljevalca
* spoznavanje dežele in ljudi na kratkih izletih
* možnost za šport in razvedrilo, srečanja z mladimi
* prevoz v Novo mesto in nazaj
Prijava sprejema: Krščanska kulturna zveza, 10.-Oktober-Straße 25/III, tel.: 0463/516243

v ponedeljek, 12. junija, ob 20. uri in v torek, 13. junija, od 9. do 18. ure
Pogovori strokovnjakov
Predavatelj: dipl. inž. Wolf Dietrich Huber, mag. Daniela Obiltschnig, dr. Vladimír Wakounig, ministerialni svetnik dr. Johann Dvorak

v torek, 13. junija, ob 20. uri
Predavanje z diskusijo: 1945 – 13. junija – 1995
Kako so Slovenci skušali preboleti pregon
V slovenski koroški publicistiki v prvem desetletju po končani drugi svetovni vojni najdemo vrsto zapisov o pregonu. Oglašali so se številni pregnanci, pripovedovali so o svoji usodi in usodi sotrpinov ter o zadržanju domačega prebivalstva. Številnim pregnancem je nacizem zlomil hrbtenico in so doživetja skušali preboleti tudi na način, da o njih niso hoteli govoriti in so se polagoma začeli oddaljevati od narodne skupnosti.

Predavatelj: rav. dr. Avguštin Malle
Vodja diskusije: Franc Černut, priča časa

v četrtek, 15. junija, ob 18.30
Razstava: Slikanje na svilo
Razstavlja: Astrid Schaller

v četrtek, 15. junija, ob 20. uri
Koncertni večer
Nastopata: Ingrid Semmelrock in Sylvia Sagmeister

od sobote, 17. junija, od 14.30 do nedelje, 18. junija, do 16.30
Priprava na zakon, nem.
Voditelj: Jože Kopeinig, Tinje
Predavatelji: mati, zdravnik, duhovnik

v sredo, 21. junija, ob 19.30
Predavanje: Igra z ognjem – uvod v problematiko uničenja okolja
Predavatelj: dr. Hubert Požarnik, član društva za varstvo okolja v Ljubljani

v četrtek, 22. junija, ob 19.30
Nas tretji svet še potrebuje?
Predavatelj: dr. Gerhard Bittner

RAZSTAVI

ROŽEK
Razstava del Iva Pranciča
Kraj: v galeriji Šikoro-nja v Rožeku
Razstava je odprta do 2. julija 1995 (od srede do nedelje, od 15. do 18. ure).
V soboto, 24. junija 1995, ob 20. uri: prvi večer v ciklu „Približevanja“

CELOVEC
„Mesečen“
Razstavlja Karel Kuhar
Karel Kuhar razstavlja slike in objekte na temo „mesečen“
Kraj: v galeriji „pri Joknu“
Razstava je na ogled do 30. junija 1995

KKS **Kmečka izobraževalna skupnost vabi na**
Predavanje na temo:
Uspešno travništvo – praktični nasveti
• zdravje, plodnost, prireja: kakšno krmo potrebuje živina?
• visok pridelek na travnikih: kaj je treba storiti?
• kvaliteta krme: praktični nasveti
Čas: v ponedeljek, 12. junija 95, ob 20. uri
Kraj: v kulturnem domu v Bistrici na Zilji
Referent: Werner Majer (kmet, svetovalec in izvedenec za biološko kmetovanje, Nemčija)
* Prireditev podpira Posojilnica-Bank/Zadruga-market

Spoštovani društveniki!

Čimbolj brezhibnemu objavljanju društvenih prireditev v NAŠEM TEDNIKU pripisujemo veliko pomembnost – tako v interesu bralk in bralcev NAŠEGA TEDNIKA kakor predvsem tudi v interesu društev samih. Zato Vas prisrčno prosimo, da posredujete Vaše prireditvene termine neposredno na naslov:

NAŠ TEDNIK
v r. Marjanu Feri
10.-Oktober-Straße 25/III
9020 Celovec
Tel.: 0463/512528-27
Faks: 0463/512528-22.

Zadnji rok je torek (do 12. ure).
V želji po plodnem sodelovanju Vas pozdravlja uredništvo NAŠEGA TEDNIKA!

Podatki za napoved naše prireditve v NAŠEM TEDNIKU

Dan: .....
Datum: .....
Čas: .....
Kraj: .....
Naslov prireditve: .....
Nastopajoči: .....
Prireditelj: .....

IMPRESUM

NAŠ TEDNIK – Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“, ki ga zastopata predsednik dr. Matevž Grlic in osrednji tajnik Franc Wedenig, 9020 Celovec, 10.-Oktober-Straße 25/III.
Uredništvo: mag. Janko Kulmesch (glavni urednik), Silvo Kumer (namestnik glavnega urednika), Franc Sadjak (urednik), Marjan Fera (fotograf), Karl Sadjak (oglasni oddelak), vsi: 9020 Celovec, 10.-Oktober-Straße 25/III.
Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, 9020 Celovec, Viktringer Ring 26, NAŠ TEDNIK izhaja vsak petek. Naroča se na naslov: Naš tednik, 10.-Oktober-Straße 25/III, 9020 Celovec; telefon uredništva, uprave in oglasnega oddelka: 0463 / 51 25 28. Telefaks: 0463 / 51 25 28 - 22.
Letna naročnina: Avstrija 420,-; Slovenija 2500,- SIT; ostalo inozemstvo 700,- šil.; zračna pošta letno 1000,- šil.; posamezna številka 10,- šil.; Slovenija: 60 SIT.

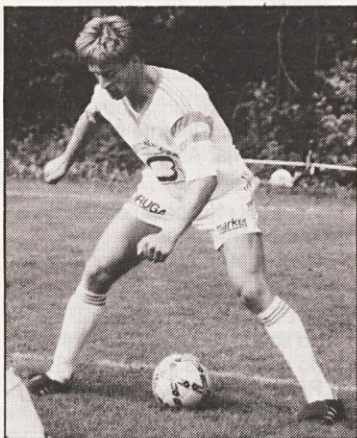

1. RAZRED D:

Železna K. - Galicija 3:0 (1:0)**ŽELEZNA KAPLA:** Magič 4, Germadnig 4, P. Sporn 3 (75. Jerlich 0), Schorli 3, G. Grubelnig 3, Baloh 3, Schurtl 2, Nerz 3, Kaschnig 3, J. Sporn 3, F. Ošina 3;**Železna Kapla:** 100 gredalcev**Sodnik:** mag. Fera (odličen)**Strelci:** Baloh (15.), Kaschnig (59.) Nerz (70.)

Železna Kapla - Galicija 3:0 – Kapelčani so zadnjo tekmo v tej sezoni igrali zelo sproščeno, tako da so videli gledalci nekaj lepih nogometnih potez. Že v 15. minuti je Baloh povedel na 1:0, nato pa so Kapelčani napravili še številne lepe priložnosti. Po odmoru so zaigrali gostje nekoliko močnejše, toda po drugem zadetku domačinov (Kaschnig) so se predčasno vdali.

Moštvo trenerja Germadnika je pred sezono zastavljeni cilj (mesto v sredini lestvice) doseglo, sedaj pa zastavljajo odgovorni že smernice za prihodnjo sezono. Sicer je še skoraj vse nejasno, toda dejstvo, da bodo Kapelčani tudi v prihodnji sezoni dajali prednost domačim igralcem, je slej ko prej na 1. mestu. Odprto pa je vprašanje trenerja.

Trener in igralec Benno Germadnik je svoje delo dobro opravljal. Slika NT Fera

PODLIGA VZHOD

1. Šmihel/L.	25	16	7	2	69:15	39
2. Velikovec	25	13	6	6	47:29	32
3. ASK	25	12	6	7	33:24	30
4. Bilčovs	25	10	9	6	44:34	29
5. Ruda	25	8	12	5	27:26	28
6. Mostič	25	9	8	8	34:33	26
7. Metlova	25	8	8	9	29:35	24
8. Liebenfels	25	9	5	11	28:37	23
9. Št. Lenart	25	5	12	8	17:23	22
10. Vetrinj	25	5	12	8	27:34	22
11. Klopinj	25	7	7	11	23:33	21
12. Pokrče	25	5	10	10	34:41	20
13. Globasnica	25	5	9	11	20:39	19
14. Žitara vas	25	6	3	16	28:57	15

25. krog (10./11. junij 1995): Šmihel - Klopinj, Globasnica - Mostič, Vetrinj - ASK, Pokrče - Liebenfels, Bilčovs - Velikovec, Št. Lenart - Ruda, Metlova - Žitara vas;

1. RAZRED D

1. Podkrmos	25	15	7	3	55:29	37
2. Vovbre	25	16	5	4	44:21	37
3. Grebinj	25	13	5	7	42:27	31
4. Sele	25	13	4	8	53:43	30
5. Št. Pavel	25	10	8	7	55:32	28
6. Železna Kapla	26	11	5	10	43:42	27
7. Labot	25	12	3	10	48:50	27
8. Eitweg	25	8	9	8	45:38	25
9. Frantschach	25	9	7	9	35:31	25
10. Št. Andraž	25	5	13	7	35:33	23
11. Šmarjeta	25	5	10	10	39:40	20
12. Šmihel	25	7	5	13	32:45	19
13. Galicija	26	5	4	17	29:64	14
14. Dobrla vas	25	3	3	19	16:76	9

26. krog (10./11. junij 1995): Šmihel - Dobrla vas, Podkrmos - Labot, Eitweg - Šmarjeta, Frantschach - Št. Andraž, Sele - Vovbre, Št. Pavel - Grebinj,

PODLIGA VZHOD:

Bilčovs se želi z zmago posloviti iz Kotmare vasi

Zadnji krog:

Bilčovs - Velikovec (danes ob 18.45 v Kotmari vasi) – Bilčovščani želijo doseči 30 točk, zato morajo proti Velikovcu osvojiti najmanj točko. Trenerju Hoblu bodo zopet na voljo kapetan Partl, Schriefl in Andrejčič. Vsi trije pa imajo kondicijski zaostanek, saj dolgo niso mogli trenirati. Kljub temu jih je trener Hobel vesel, saj ima sedaj končno zopet na izbiro 14 enakovrednih igralcev. Ker je to po vsej verjetnosti zadnja tekma v Kotmari vasi (jeseni bodo Bilčovščani tekmovali zopet na domačem, popolnoma obnovljenem

igrišču), se želijo z zmago posloviti od tamkajšnjih navijačev in odgovornih. Vsekakor se obeta zanimiva in napeta tekma, saj je nasprotnik iz Podjune, Velikovec, nadvse nevaren, močan in neprijeten nasprotnik.

Globasnica - Mostič (v soboto ob 17.30) – Globašanom pomaga le še zmaga, če se želijo izogniti relegacijski tekmi. Predpogoj pa je, da podležejo ali Pokrče ali Klopinj. Možnosti so tako skromne, da je pomen zadnje tekme letošnjega prvenstva proti Mostiču prej generalka za relegacijski tekmi, kakor odločilna tekma proti izpadu.

1. RAZRED D:

Sele: sedaj se glasi zadnji sezonski cilj – 3. mesto

Zadnji krog:

Sele - Vovbre (v soboto ob 17. uri) – Razočarana nastopa na zadnjih dveh tekmah želijo Selani tokrat popraviti ter se z zmago ali vsaj z dobrim nastopom posloviti od domačih navijačev. Pomožni trener Nanti Dovjak: „Upam, da bomo tokrat bolje zaigrali, kakor na preteklih tekmah. Motivacija naj bo 3. mesto!“ Nasprotnik Vovbre se bo na tej tekmi gotovo boril za vsako, še tako neizgledno žogo, kajti ekipa se bori za naslov prvaka. Selani pa bodo nastopili v popolni postavi.

Šmihel - Dobrla vas (v soboto ob 17.30) – Šmihelčani so o jasni zmagi prepričani, čeprav bodo manjkali kar trije standardni igralci, ki so na dopustu (Suschnig, Krewalder, Christian Figo). Jeseni so Šmihelčani premagali Dobrla vas z 2:0. Dobrla vas, ki je izgubila boj proti izpadu, pa želi presenetiti. Trener Bošnjak: „Sedaj lahko igramo sproščeno, brez kakršnega pritiska, zato tudi mnogo pričakujem. Kako bi izgledala ekipa v prihodnji sezoni v 2. razredu, pa je še nejasno, kajti trenutno še nihče ne ve, kdo bo sploh vodil nogometno sekcijo.“

KOLESARJENJE

Peter Wrolich „le“ z regionalno ekipo II po avstrijski dirki

Nerazumljivo, toda dejansko. Čeprav je Peter „Paco“ Wrolich iz Loč ob Baškem jezeru v letošnji sezoni presenetil z izrednimi rezultati, čeprav vodi v skupnem seštevku tekmovalj za Schuh-Ski-Cup in čeprav mu je pred nedavnim obljubil zvezni trener Lux mesto v državni reprezentanci na dirki po Avstriji, mu je konec koncev preostalo le mesto v regionalni ekipi II. Jasno, da je Peter nekoliko razočaran, toda z dobrimi nastopi in z visokimi uvrstitvami želi na 11-etapni dirki po Avstriji prepričati zveznega trenerja.

V njegovi ekipi so med drugim tudi močni šprinterji, kakor na primer Popp, Stocher, Riebenbauer, Kern... Wrolich si za to največjo kolesarsko dirko v Avstriji (s prologom se je pričela že včeraj, danes prva etapa Korneuburg – Linz) ni zastavil posebnih ciljev. Toda na 9. etapi (Sillian – Beljak, 15. junija) želi prelisičiti celotno kolesarsko polje: „Pred domačimi vrati bom dal vse,“ pravi Wrolich.

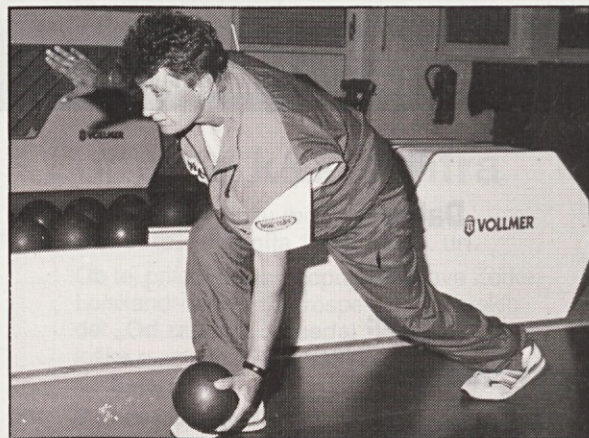
Dirka po Avstriji '95 obsega 11 etap (+ prolog) in je dolga 1580 km.

3-kratna svet. prvakinja na Koroškem

Kegljanje – Marika Kardinar iz Slovenije poskusila novo kegljišče v Celovcu.

Med 15. in 18. junijem bo v Celovcu na novem kegljišču v Trdnji vasi (Hörtendorf) 3. mladinsko evropsko prvenstvo v kegljanju. Prav ob predstavitvi novih kegljišč so odgovorni povabili eno najboljših kegljark, 3-kratno svetovno prvakinja Mariko Kardinar iz Slovenije, da poskusi kakovost novega kegljaškega centra. Marika: „Kegljišče je celo dobro za rekorde!“

Marika Kardinar (letos slavi 20-letni kegljaški jubilej) prihaja iz Dobrovnika iz Slovenije, blizu madžarske meje (je članica tamkajšnje madžarske manjšine). Ona je bila prva, ki je po osamosvojitvi Slovenije osvojila naslov svetovne prvakinja. Torej je bila prva svetovna prvakinja Slovenije. Njeni uspehi pa segajo še dlje nazaj, ko je za nekdanjo Jugoslavijo pobirala kolajno za kolajno. Marika Kardinar sodi med najuspešnejše športnike v Sloveniji.

Krogla je njeno življenje – Marika Kardinar iz Dobrovnika v Sloveniji.

SAK po hudih in deloma nešportnih prekrških na tleh (na slikah Petschenig in Pihorner), toda namesto da bi sodnik Benko ukrepal, se je raje pogovarjal z wolfsberškim napadalcem Ruppom. slike NT/Fera

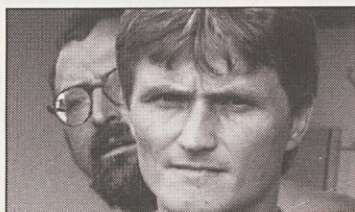
Fantje, obup ni na mestu! Naprej pogumno in borbena

Po porazu proti WAC velikansko razočaranje pri SAK. Toda obup ni na mestu, SAK še vedno lahko postane prvak iz lastne moči.

Preteklo nedeljo je zapravlil SAK zgodovinsko priložnost. Z zmago proti WAC bi si lahko predčasno zagotovil naslov prvaka ter zaželeni povzdig v II. zvezno ligo. Predpogoji za uspešen nogometni popoldan in veliko slavje so bili dani, saj se je na igrišču ASV, kljub deževnemu vremenu, zbralo nad 1200 gledalcev. Žal pa (zopet enkrat) sreča in tudi sodnik nista bila na strani SAK. 3-krat Marjan Sadjak, Petschenig, Blajs, Sumberac... so iz izglednega položaja le za las zgrešili nasprotna vrata, ali pa je njihove strele nekako branil nasprotni varatar. Svoje k črnemu nogometnemu popoldanu je dodal tudi sodnik iz Kotmare vasi Anton Benko, ki je kot opazovalec storil več napak, kakor marsikateri igralec. Toda obravnava napak (namernih ali nenamernih) sodnika ni na mestu, saj naknadno ničesar ne moremo izboljšati.

Igralci in trener so bili po tekmi seveda obupani in zelo razočarani, še bolj pa navijači. Le-ti so prišli v srčnem upanju na zgodovinski dogodek, v resnici pa so ogorčeni in razočarani, nekateri celo z solznimi očmi, zapustili "bojišče" v Trnji vasi. Njihova mnenja so bila različna, toda večina je menila:

... igralci nimajo živcev, niso kos pritisku, podobno kakor na nekdanjih kvalifikacijskih tekmah.

Poraz proti WAC je še posebej prizadel trenerja dr. Ramšaka in Fero. Ramšak: „Življenje se vrti naprej!“

... SAK je bil v mislih nekaterih igralcev že v II. ligi in prav to je bila največja napaka.

... podležeš lahko proti vsakemu, toda vsaj boriti, še posebej na tako odločilni tekmi, se morajo vsi igralci.

... kot kaže, se je vse obrnilo proti nam, toda prepričan sem, da bo že proti VSV sreča na strani SAK.

Proti WAC je SAK želel zmagati, v nedeljo, proti VSV, mora zmagati. Vse drugo kakor dve točki bi pomenilo konec sanj o II. zvezni ligi in je zato prepovedano. Prva prednost, katero ima SAK, je ta, da lahko iz lastne moči še postane prvak. Druga prednost so navijači, ki morajo tudi proti VSV podpreti ekipo. To je zadnja priložnost, kjer lahko prispevajo k povzdigu. Igralci so, prav sedaj, hvaležni vsake, še tako skromne podpore.

SAK proti VSV ali tekma zadnje priložnosti

Le v primeru zmage si SAK še lahko zagotovi naslov prvaka. Moštvo trenerja Ramšaka bo po vsej verjetnosti nastopilo v popolni postavi. Vprašljiv je le nastop najboljšega strelca SAK, Eberharda, ki si je na tekmi proti WAC nategnil mišico. Če on ne bo mogel igrati, ga bo nadomestil Šmid. Zopet v moštvo tudi napadalec Lippusch, ki je manjkal na tekmi proti WAC (4. rumeni karton). On bo nadomestil Petscheniga, ki naj bi prišel v igro v 2. polčasu.

Trener Ramšak: „Nekateri igralci so proti WAC igrali tako dobro, kakor v tej sezoni še niso. S podobnim nastopom in s pomočjo navijačev bomo premagali VSV!“

Pri VSV bo manjkala duša moštva (zaradi rdečega kartona), nekdanji igralec SAK Roman Raczinsky.

SAK - VSV

v nedeljo, 11. junija '95,
na igrišču
ASV

ob 18. uri

SAK II

Cilj pred zadnjo tekmo: ostati neporaženi ter 2. mesto

Moštvo trenerja Kreutzta v vignetnem delu prvenstva še ni podleglo, igralo je 2-krat neodločeno, ostale tekme pa je dobilo. Ta uspešen niz želijo nadaljevati tudi na zadnji tekmi proti Žihpoljam, kjer je trener nekdanji igralec SAK Peter Stern. V primeru zmage bi si SAK II zagotovil 2. mesto, kar si je tudi zastavil za cilj. Trenerju Kreutztu pa je zopet na voljo Lukas Kordesch.

SAK II - Žihpolje (11. junija, ob 16. uri, na igrišču ASV).

2. RAZRED E:

1. DSG Borovlje	21	16	3	2	61:11	35
2. SAK II	21	15	2	4	45:22	32
3. Ochsendorf	21	13	5	3	42:13	31
4. Hodiše	21	12	3	6	55:25	27
5. KAC	21	9	7	5	32:24	25
6. Grabštanj	21	9	4	8	38:30	22
7. HSV	21	8	6	7	34:37	22
8. Donau	20	6	4	10	31:39	16
9. Žihpolje	21	6	4	11	20:30	16
10. Kriva Vrba	21	5	2	14	26:61	12
11. Pošta	21	3	4	14	18:52	10
12. Poreče	20	1	2	17	6:62	4

26. KROG - SAK I

Škoda! SAK (še) ni izkoristil zgodovinske priložnosti

Izhodišče pred tekmo: WAC je moral, SAK pa je želel zmagati. Temu primerna je bila tekma izredno borbena, obe ekipi si prostovoljno nista darovali ničesar. Gostje so si kljub temu priigrali rahlo terensko premoč ter v 26. minuti nenadoma povedli z 1:0 (Tatschl je s strelom iz 30 metrov presenetil vratarja Prescherna). Nato je do odmora igral le še SAK, toda najlepšo priložnost (po izrazitem prodoru) je zapravlil M. Sadjak. Tudi v 2. polčasu je SAK krepko napadal, toda sreča mu tokrat ni bila ob strani. Tako je žoga nekajkrat le za las zgrešila nasprotna vrata ali pa je branil nasprotni varatar. Gol Sumberca, ki je skrčil rezultat na 1:2, pa je padel žal prepozno.

SAK - WAC 1:2 (0:1)

SAK: Preschern 3, Savič 4, A. Sadjak 5, Zankl 4, M. Sadjak 4, Sumberac 5, Wölbl 3, Blajs 3, Eberhard 3 (79. Skof 0), Petschenig 5 (77. Paulitsch 0), Pihorner 3;

Igrišče ASV: 1200 gledalcev

Sodnik: Benko (pristranski, dvomljive odločitve je dosodil vedno v prid WAC)

Strelci: Sumberac (84.) oz. Tatschl (26.), Vallant (72.)

REGIONALNA LIGA - SREDINA

1. SAK	26	14	5	7	51:33 (+18)	33
2. WAC	26	12	8	6	58:26 (+32)	32
3. Voitsberg	26	13	5	8	51:40 (+11)	31
4. VSV	26	13	5	8	39:31 (+8)	31
5. LUV Graz	26	11	3	12	37:47 (-10)	25
6. Marchtrenk	26	8	7	11	35:35 (±0)	23
7. Traun	26	5	9	12	26:51 (-25)	19
8. Donau Linz	26	5	4	17	25:59 (-34)	14

■ Rezultati 26. kroga: SAK - WAC 1:2, Donau Linz - VSV 1:0, Traun - Voitsberg 1:5, LUV - Marchtrenk 2:1;

■ 27. krog (10.11. junij): SAK - VSV, Donau Linz - Traun, LUV Graz - Voitsberg, Marchtrenk - WAC;

■ 28. krog (17. junij): Traun - SAK, WAC - Donau Linz, Voitsberg - Marchtrenk, VSV - LUV Graz;

Lista strelcev SAK:

- 16 Wolfgang Eberhard
- 12 Mario Pihorner
- 9 Hermann Lippusch
- 4 Christian Wölbl
- 3 Marjan Sadjak
- 2 Valdi Sumberac
- 1 Christian Petschenig, Robert Skof, Marjan Smid, Alois Sadjak, Anton Blajs

ZAHLUNGSVERKEHR

**Wir
sind
für
Sie
da!**

Die Kärntner
Sparkasse